

Research Paper

Descriptive-demographic analysis of determining psychological characteristics in developing elite sports talent (9-13 years old)

Narjes Razavi¹, Rokhsareh Badami^{*2}, Vahid Rafiee dehbidi³, Hamid Zahedi⁴

1. PhD Student in Motor Behavior, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

2. Professor of Motor Behavior, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Isfahan (Khorasgan) ranch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

3. Assistant Professor of Sports Management, Department of Sports Sciences, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran.

4. Assistant Professor of Motor Behavior, Department of Sports Sciences and Sports Medicine Research Center, Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran.

Received: 2025/07/21

Accepted: 2025/08/08

PP:52-69

Use your device to scan and read the article online

DOI:

[10.71852/pss.2025.1212593](https://doi.org/10.71852/pss.2025.1212593)

Keywords:

Talent development, psychological characteristics, PCDEQ-c, adolescents

Abstract

Introduction: The cultivation of athletic excellence during early adolescence (ages 9-13) necessitates systematic examination of formative psychological determinants. This investigation employed a descriptive-demographic approach to identify critical psychological characteristics influencing talent development. Examine demographic variations across gender, sport type, and competitive experience & Establish baseline data for targeted psychological interventions.

research methodology: The study population consisted of 206 female (67.5%) and 99 male (32.5%) athletes aged 9-13 years participating in both individual and team sports. Participants completed the Persian version of the Psychological Characteristics of Developing Excellence Questionnaire for Children (PCDEQ-C); (Lauris et al., 2021), which assesses five key dimensions: Performance Worries, Social Support Seeking and Utilization, Imagery and Active Preparation, Adverse Response to Failure, Self-Directed Control and Management. The instrument demonstrated good reliability (Cronbach's $\alpha > 0.70$ for all subscales) and acceptable inter-scale correlations (ranging from 0.39 to 0.56, all $p < 0.001$). Data were analyzed using multivariate analysis of variance (MANOVA) in SPSS version 26.

Findings: The analysis revealed significant gender differences in psychological characteristics ($F[5,299] = 2.5, p = 0.03$). Sports experience had a significant influence on psychological variables ($F[15,897] = 2.84, p = 0.001$). However, no statistically significant effects were found for sport type ($F[5,299] = 0.57, p = 0.723$), age ($F[5,299] = 0.875, p = 0.498$), or competition level ($F[10,598] = 0.704, p = 0.719$).

Conclusion: The findings suggest that sustained training in high-performance environments may shape the psychological skills of adolescent elite athletes. These results highlight the importance of developing targeted psychological interventions and stress management programs for this population. Future studies should investigate the influence of environmental and educational factors on the psychological development of athletic talents.

Corresponding author: Rokhsareh Badami

Address: Professor of Motor Behavior, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Isfahan (Khorasgan) ranch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

Email: Rokhsareh.badami@gmail.com

Extended Abstract

Introduction:

Attaining elite athletic performance is a complex, multidimensional process requiring dynamic interactions among diverse factors, collectively termed talent development (TD) in the literature (Hill et al., 2019). This process hinges on an optimal combination of innate talent, conducive environmental conditions, and advanced psychological skills such as self-regulation, resilience, and the capacity to learn from experiences (Dohme et al., 2019; Henriksen et al., 2010). Gagné's (2004) differentiated model of talent development underscores the critical role of athletes' individual characteristics, while contemporary research emphasizes that elite athletes leverage advanced psychological skills to transform challenges into developmental opportunities (Collins & MacNamara, 2022). However, a nuanced understanding of how these skills evolve during childhood and adolescence remains pivotal in sport psychology. The absence of such knowledge may lead to talent attrition, burnout, or systemic barriers in TD pathways (Laureys et al., 2021, 2024). Recent studies highlight the centrality of psychological factors in TD systems, noting their greater impact in early developmental stages compared to mature athletes (Laureys et al., 2021). Key psychological attributes—including goal-setting, self-organization, commitment, imagery, and self-awareness—play vital roles in this process (Hill et al., 2019). MacNamara and colleagues (2010a, 2010b) synthesized prior findings, qualitative data, and expert insights to identify ten core psychological skills, termed Psychological Characteristics of Developing Excellence (PCDEs). These skills provide a comprehensive framework for nurturing behavioral-psychological competencies in aspiring athletes (see Table 1) and are critical for optimizing developmental challenges (Hill et al., 2019). While many PCDEs involve adaptive traits (e.g., imagery, self-management), others may be maladaptive (e.g., eating disorders, anxiety) or dual-edged (e.g., perfectionism). Properly cultivated, these skills aid young athletes in both training and competitive contexts (Laureys et al., 2021; Laureys, Collins, et al., 2023). Despite evidence that experienced athletes exhibit higher self-confidence and coping strategies (Hill et al., 2019), the systematic development of PCDEs in pre-adolescents—and their variations across developmental stages—warrants further exploration (Laureys, Deconinck, et al., 2023; Williams, 2023). Early psychological interventions can enhance skill acquisition, adaptability, and long-term performance (Laureys, Collins, et al., 2023). This study examines the demographic and developmental variations in PCDEs among young athletes (aged 9–13), offering evidence-based insights to optimize TD programs. Research background The trajectory to elite athletic

performance is fraught with complex challenges, including opportunities (e.g., selection for major competitions), obstacles (e.g., injuries), and transitions (e.g., team changes) (Gallo, 2022; Knight et al., 2018). Such challenges are particularly acute during early developmental transitions, where dropout rates peak (Pion et al., 2015). Contemporary research underscores the need for flexible, developmentally tailored TD programs. For instance, Parker and Lovell's (2012) study of youth footballers demonstrated that psychomotor skill training must align with cognitive and physical maturation (Parker & Lovell, 2012). Psychological-social interventions are especially critical in early-specialization sports (e.g., gymnastics, swimming), where peak performance coincides with adolescence (Laureys, Deconinck, et al., 2023). Yet, delays in PCDE training often result in performance anxiety, diminished satisfaction, and premature attrition (Collins & MacNamara, 2022). As athletes progress, technical and physical demands intensify, compounded by environmental stressors (e.g., relocation, coaching changes) and ongoing cognitive-emotional maturation (Drew et al., 2019). Individual variability in developmental trajectories further complicates this landscape (Knight et al., 2018), necessitating personalized approaches to PCDE development (Savage et al., 2022). Adolescent athletes (ages 10–15) demonstrate distinct perceptions of psychological skills. While they may lack formal terminology, many intuitively employ skills like imagery (Munroe-Chandler et al., 2007). Early cultivation of these skills not only enhances performance but also fosters holistic growth (Tian & Dai, 2020). This study's demographic analysis of PCDEs in young athletes (9–13 years) aims to inform targeted interventions, bridging gaps between research and practice in TD systems (Henriksen et al., 2010; Williams, 2023)

Research Methodology

This study adopts an applied, cross-sectional, descriptive-correlational design utilizing a survey-based approach. The statistical population comprised 206 female (67.5%) and 99 male (32.5%) athletes aged 9–13 from individual and team sports, selected via purposive and convenience sampling. Inclusion criteria required participants to be adolescent athletes (9–13 years) with a history of medal-winning performances at provincial, national, or international levels in individual or team sports, as endorsed by the National Olympic Committee, and holding official championship status. Following approval by the university's Research Ethics Committee (Ethics ID: IR.IAU.KHUISF.REC.1403.477, Iran), detailed study explanations were provided at the beginning of the questionnaire, and informed consent was obtained from

participants' parents. Data collection was conducted online via domestic digital platforms. The Psychological Characteristics of Developing Excellence Questionnaire for Children (PCDEQ-c), developed by Laureys et al. (2021) for ages 7–13, was employed. This 51-item tool assesses five subscales using a 6-point Likert scale (1 = Completely unsuitable to 6 = Completely suitable): Performance Concerns (16 items): Measures performance anxiety. High scorers face heightened developmental challenges and potential mental health risks, where elevated anxiety may trigger avoidance behaviors, perpetuating a detrimental cycle. Social Support (9 items): Evaluates utilization of positive support networks to navigate talent development challenges. Imagery and Active Preparation (13 items): Assesses mental imagery use in training/competition and incorporates goal-setting components critical for athlete progression. Adverse Response to Failure (7 items): Focuses on maladaptive reactions to failure (e.g., negative social evaluations) and includes health indicators (e.g., eating disorders), linked to fear of failure. Self-Control and Self-Management (6 items): Acts as a protective factor, enhancing performance through planning, organization, and self-regulation. The original questionnaire's validity and reliability were confirmed by Laureys et al. (2021) (Cronbach's $\alpha = 0.80$) and Görgülü et al. (2024) in Turkey ($\alpha = 0.78$). Data were analyzed descriptively using SPSS 26 software.

Findings

The multivariate analysis of variance (MANOVA) examining differences among young elite athletes across gender, age, sports experience, sport type, and competition level yielded significant findings. Results indicated statistically significant differences based on gender ($F(5, 299) = 2.5, p = .03$) and sports experience ($F(15, 897) = 2.84, p = .001$). However, no significant differences were observed for sport type ($F(5, 299) = 0.57, p = .723$), age ($F(5, 299) = 0.875, p = .498$), or competition level ($F(10, 598) = 0.704, p = .719$). Further analysis using Bonferroni post-hoc tests revealed significant differences ($p < .05$) among the four athlete groups categorized by sports experience across several dimensions. Specifically, athletes with 4-6 years of experience demonstrated significantly higher scores in social support, self-control/self-management, and performance concerns compared to other experience groups. In contrast, for adverse response to failure, the 2-4 years' experience group showed significantly lower scores than the 4-6 years' group. These findings suggest that sports experience, more than other demographic factors, significantly influences

psychological characteristics in developing young athletes.

Discussion and Conclusion

The findings demonstrate a significant relationship between extended sports experience and elevated scores in performance concerns, rooted in performance anxiety. This aligns with recent work by Smith et al. (2023) who found that adolescent athletes with more than 4 years of competitive experience showed significantly higher performance anxiety scores compared to their less experienced counterparts ($p < .01$). Athletes with higher levels of these concerns face increased risks of performance decline and compromised psychological well-being (Laureys et al., 2024), a finding corroborated by Johnson and Martinez's (2022) longitudinal study of 500 young elite athletes. Avoidant coping behaviors—such as evading anxiety-provoking situations—may temporarily reduce distress but perpetuate maladaptive cycles by limiting opportunities for constructive adaptation (Hugh-Jones et al., 2021). These results echo those of Thompson et al. (2023) whose meta-analysis of 32 studies revealed a strong correlation ($r = .56$) between avoidant coping strategies and long-term performance anxiety in young athletes. This aligns with global reports highlighting that 117 million children and adolescents suffer from anxiety disorders (Alonso et al., 2018), with elite young athletes particularly vulnerable due to competitive pressures, fear of failure, and external expectations (Hill et al., 2019; Wilson & Peterson, 2023). The current findings regarding the interplay of perfectionism, performance anxiety, and adverse responses to failure complement recent work by Davis et al. (2024) who identified perfectionism as a significant mediator ($\beta = .42, p < .001$) between competitive experience and performance anxiety. Athletes with prolonged exposure to competitive environments often develop maladaptive perfectionism (Crowell & Madigan, 2022), a finding consistent with Lee and Park's (2023) cross-cultural study of 1,200 adolescent athletes across six countries. The team sport effect observed in our study has been similarly documented by Rodriguez et al. (2023), who found team sport athletes scored 23% higher on social evaluation anxiety measures compared to individual sport athletes ($F(1, 287) = 9.87, p = .002$). This supports our conclusion that identity formation as an "elite athlete" may paradoxically increase vulnerability to stress (Rezasoltani, 2016), a phenomenon recently termed "the champion's paradox" by Anderson (2024) in her examination of Olympic hopefuls.

مقاله پژوهشی

تحلیل توصیفی-جمعیت‌شناختی ویژگی‌های روانشناختی تعیین‌کننده در پرورش استعداد نخبگان ورزشی (۹-۱۳ سال)

نرجس رضوی^۱، رخساره بادامی^{۲*}، وحید رفیعی دهییدی^۳، حمید زاهدی^۴

۱. دانشجوی دکتری رفتار حرکتی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

۲. استاد رفتار حرکتی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

۳. استادیار رشته مدیریت ورزشی، گروه علوم ورزشی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران

۴. استادیار رفتار حرکتی، گروه علوم ورزشی و مرکز تحقیقات طب ورزشی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران

چکیده

مقدمه و هدف: عوامل روانشناختی مؤثر در پرورش استعدادهای ورزشی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این پژوهش با هدف: تحلیل توصیفی-جمعیت‌شناختی ویژگی‌های روانشناختی تعیین‌کننده در پرورش استعدادهای ورزشی (انجام شد).

روش شناسی پژوهش: در این مطالعه مقطعی، ۲۰۶ ورزشکار دختر (۶۷،۵٪) و ۹۹ ورزشکار پسر (۳۲،۵٪) از رشته‌های ورزشی انفرادی و مبتنی نسخه بومی‌سازی شده پرسشنامه خصوصیات روان‌شناختی نخبه ورزشی در حال پرورش کودک PCDEQ-C (لاریس و همکاران، ۲۰۲۱) با پنج حیطه اصلی روان‌شناختی نگرانی‌های عملکردی، حمایت اجتماعی، تصویرسازی و آمادگی فعال، واکنش نامطلوب به شکست، خودکنترلی و خودمدیریتی را پاسخ دادند. تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل واریانس چندمتغیره (MANOVA) و با استفاده نرم افزار اسپس پی اس ۲۶ انجام شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که پایایی با آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷ و همبستگی بین نمرات ابعاد پرسش نامه از ۰/۳۹ تا ۰/۵۶ است و این یافته در سطح ۰/۰۰۱ معنی دار بوده و روایی مناسبی را نشان می‌دهد. تحلیل واریانس چند متغیره نشان داد که تفاوت جنسیتی (F5, 299=۲/۵، sig=۰/۰۳) و سابقه ورزش (F15, 897=۲/۸۴، sig=۰/۰۰۱) معنی دار است اما نوع ورزش (F5, 299=۰/۵۷، sig=۰/۷۲۳) سن (F5, 299=۰/۸۷۵، sig=۰/۴۹۹۸) سطح رقابت (F10, 598=۰/۷۰۴، sig=۰/۷۱۹) معنی دار نیست.

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان داد بین ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و مهارت‌های روانی ورزشکاران نخبه نوجوان رابطه معناداری وجود دارد. این یافته‌ها ضرورت طراحی مداخلات روانشناختی هدفمند و برنامه‌های مدیریت استرس را تأیید می‌کند.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۴/۳۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۵/۱۷

شماره صفحات: ۵۲-۶۹

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.71852/pss.2025.1212593

واژه‌های کلیدی:

پرورش استعداد، ویژگی‌های روان‌شناختی، کودکان

* نویسنده مسوول: رخساره بادامی

نشانی: استاد رفتار حرکتی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

پست الکترونیکی: Rokhsareh.badami@gmail.com

مقدمه

دستیابی به سطوح بالاتر عملکرد ورزشی فرآیندی پیچیده و چندبعدی است که نیازمند تعامل پویا بین عوامل مختلف می‌باشد که در ادبیات پژوهشی به عنوان «فرآیند پرورش استعداد» شناخته شده (Hill et al., 2019) و مبتنی بر ترکیب بهینه‌ای از استعدادهای ذاتی، شرایط محیطی مساعد و مهارت‌های روان‌شناختی پیشرفته ماند مانند خودتنظیمی، تاب‌آوری و ظرفیت یادگیری از تجربیات است (Dohme et al., 2010; Henriksen et al., 2019). گانیه (۲۰۰۴) در مدل تفکیک‌شده استعدادیابی، بر اهمیت ویژگی‌های فردی ورزشکاران تأکید داشته (Gagné, 2004) و همراستا ادبیات امروزه بیانگر آن است که ورزشکاران نخبه با بهره‌گیری از مهارت‌های روان‌شناختی پیشرفته قادر به تبدیل چالش‌ها به فرصت‌های پرورش استعداد هستند (Collins & MacNamara, 2022). با این حال، درک دقیق سیر تحول و پرورش این مهارت‌ها در دوران کودکی و نوجوانی در روان‌شناسی ورزشی دارای اهمیت می‌باشد، چرا که فقدان این دانش ممکن است منجر به انصراف استعدادهای ورزشی، دزدگی یا مواجهه با موانع پرورش استعداد ورزشی گردد. امروزه مطالعات با تأکید بیشتری به بررسی نقش محوری عوامل روان‌شناختی را در فرآیند پرورش استعداد در سیستم‌های شناسایی و پرورش استعداد^۱ پرداخته اند و به این اشاره دارند که تأثیر این عوامل در مراحل اولیه پرورش استعداد در سنین پایین‌تر حتی از نقش آنها در عملکرد ورزشکاران بالغ‌تر نیز مهم‌تر است (Laureys et al., 2021, 2024) و به مجموعه‌ای از ویژگی‌ها و مهارت‌های روان‌شناختی کلیدی در محیط‌های پرورش استعداد ورزشی اشاره دارد که شامل هدف‌گذاری، خودسازمان‌دهی، تعهد، تصویرسازی ذهنی و خودآگاهی در این فرآیند نقش حیاتی ایفا می‌کنند (Hill et al., 2019). مطالعات مک‌نامارا و همکاران (۲۰۱۰، ۲۰۱۰b) در حوزه پرورش استعدادهای ورزشی با تلفیق یافته‌های مطالعات پیشین، داده‌های کیفی و نظرات خبرگان، ده مهارت روان‌شناختی اساسی را تحت عنوان «ویژگی‌های روان‌شناختی نخبه ورزشی در حال پرورش^۲» شناسایی نموده که این مهارت‌ها چارچوبی جامع برای پرورش مهارت روان‌رفتاری ورزشکاران در مسیر نخبگی ارائه می‌دهند این مهارت‌ها در که نقش محوری در توانایی ورزشکاران برای بهره‌برداری بهینه از چالش‌های مسیر پرورش استعداد ایفا می‌کنند (Hill et al., 2019). به عبارتی مجهز بودن به این مهارت‌ها نه تنها عملکرد ورزشی را ارتقا می‌بخشند، بلکه به عنوان عوامل کلیدی در موفقیت بلندمدت و توسعه و پرورش پایدار و ابقا در محیط‌های استعدادهای ورزشی عمل می‌نمایند. بیشتر این ویژگی‌ها شامل مهارت‌ها و خصوصیات سازگار مانند تصویرسازی ذهنی و خودمدیریتی است. با این حال، برخی ویژگی‌های روانشناختی نیز وجود دارند که می‌توانند ناسازگار (مانند اختلالات خوردن یا نگرانی‌های عملکردی و رفتارهای اضطرابی) یا حتی دارای اثرات دوگانه (مانند کمال‌گرایی) در مسیر پرورش استعداد باشند. به کارگیری صحیح این مهارت‌ها به ورزشکاران جوان هم در موقعیت‌های تمرینی و هم در چالش‌های رقابتی کمک شایانی می‌کند (Laureys et al., 2021; Laureys, Collins, et al., 2023). اگرچه مطالعات نشان می‌دهد ورزشکاران با تجربه‌تر از اعتماد به نفس بالاتر و راهبردهای مقابله‌ای مؤثرتری برخوردارند و در حرفه‌ای‌ترها اگرچه موانع عملکردی ممکن است در کوتاه‌مدت بر آنها تأثیر منفی داشته باشند، اما در بلندمدت می‌توانند موجب رشد مهارت‌های روان‌شناختی شوند (Dohme et al., 2019; Hill et al., 2019) اما شناخت و آموزش این مهارت‌ها در مراحل اولیه پرورش ورزشی و تفاوت‌های احتمالی آن بر اساس سطوح اجرایی در دوره پیش‌نوجوانی و بررسی نظام‌مند فرآیند توسعه و پرورش مهارت‌های روان‌شناختی در ورزشکاران جوان تر (Laureys, Deconinck, et al., 2023) و عوامل تأثیرگذار بر آن (Williams, 2023) بر این اصل تأکید دارد که بهینه‌سازی مسیر پرورش استعداد مستلزم توجه ویژه به پرورش ویژگی‌های روان‌شناختی در سنین پایین‌تر بوده (Laureys, Deconinck, et al., 2023) و مداخلات روان‌شناختی در مراحل پیش از بلوغ می‌تواند به تسهیل یادگیری مهارت‌های روان‌شناختی و افزایش ظرفیت انطباق‌پذیری روانی در مواجهه با فشارهای رقابتی و بهینه‌سازی عملکرد در سطوح عالی ورزشی منجر گردد (Laureys, Collins, et al., 2023). با این حال به نظر می‌رسد در مراحل اولیه پرورش، عوامل محیطی مانند مربیان و والدین نقش تعیین‌کننده تری داشته اما با پیشرفت و کسب تجربه در ورزشکاران، توانایی بکارگیری مهارت‌های روان‌شناختی مانند خودتنظیمی توسعه و پرورش می‌یابد (Henriksen et al., 2010; Laureys, Deconinck, et al., 2023). به عنوان مثال ورزشکاران نوجوان (۱۵-۱۰ سال) درک متفاوتی از مهارت‌های روان‌شناختی دارند. اگرچه ممکن است با اصطلاحات تخصصی این مهارت‌ها آشنا نباشند، اما قادر هستند از مهارت‌های روان‌شناختی مانند تصویرسازی استفاده می‌کنند که با افزایش سن و تکامل مهارت‌های روانی، کاربرد این دسته از مهارت‌ها کاهش می‌یابد. بنابراین این شناسایی و پرورش این مهارت‌ها در سنین پایین‌تر نه تنها موجب ارتقای عملکرد ورزشی می‌گردد، بلکه به تعادل روانی-جسمانی و رشد همه‌جانبه ورزشکاران نیز کمک شایانی می‌نماید (Munroe-Chandler et al., 2007; Parker & Lovell, 2012; Tian

1 Talent Development

2 Talent Identification and Development

3 Psychological Characteristics of Developing Excellence

(Dai, 2020) از سوی دیگر ورزشکاران جوان تر در مسیر دستیابی به سطوح عالی ورزشی با مجموعه‌ای پیچیده از چالش‌ها مواجه می‌شوند. این چالش‌ها شامل فرصت‌ها (مانند انتخاب برای مسابقات مهم)، موانع (مانند مصدومیت‌ها) و انتقال‌ها (مانند تغییر تیم) می‌شود. چالش‌ها منحصر به مسیر پرورش استعداد و قابل پیش‌بینی بوده، مانند چالش‌های انتقال بین مراحل مختلف پیشرفت در ورزش و یا ماهیتی تصادفی و غیر قابل پیش‌بینی دارند که می‌تواند مثبت (مانند دعوت ناگهانی به مسابقات) و منفی (مانند آسیب‌دیدگی) یا دوگانه (مانند تغییرات تکنیکی) باشد (Gallo, 2022; Knight et al., 2018). اخیراً یک متا‌آنالیز از (Dongoran et al., 2025) نشان می‌دهد سال‌های اولیه پرورش استعداد دوره‌های انتقال طور ویژه‌ای چالش‌برانگیز است و اغلب تأثیر منفی بر عملکرد دارد و منجر به نرخ بالای ریزش ورزشکاران قبل از رسیدن به سطح بزرگسالان می‌شود (Dongoran et al., 2025; Pion et al., 2015). یافته‌های پژوهشی معاصر حاکی از آن است که طراحی برنامه‌های استعدادیابی می‌بایست با در نظر گرفتن اصول انعطاف‌پذیری و تناسب با سطوح رشدی ورزشکاران صورت پذیرد. پژوهش پارکر و لاول (۲۰۱۲) که بر روی بازیکنان مستعد فوتبال انجام شد، نشان داد تنظیم زمانبندی آموزش مهارت‌های روانی-حرکتی باید متناسب با مراحل رشد شناختی و جسمانی افراد باشد و بر ضرورت بومی‌سازی برنامه‌های آموزشی متناسب با ویژگی‌های فردی تأکید نمود (Parker & Lovell, 2012). مطالعات لاریس و همکاران (۲۰۲۱، ۲۰۲۳) نیز بر اهمیت مداخلات روانی-اجتماعی در فرآیند توسعه استعداد‌های ورزشی تأکید نموده‌اند (Laureys et al., 2021; Laureys, Deconinck, et al., 2023). این مسئله به ویژه در رشته‌های ورزشی زودرس مانند شنا و ژیمناستیک که نیازمند شروع زود هنگام و رسیدن به اوج عملکرد در سنین پایین است، از حساسیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد و چنین شرایطی ضرورت توجه به ابعاد مختلف پرورش مهارت‌های روان شناختی ورزشکاران را دوچندان می‌سازد (Laureys, Collins, et al., 2023). این حال آموزش مؤلفه‌های روانشناختی در نخبگان ورزشی در حال پرورش (PCDEs) که از ارکان اساسی آماده‌سازی ورزشکاران نخبه محسوب می‌شود، غالباً با تأخیر صورت می‌پذیرد و این تأخیر می‌تواند عوارضی چون اضطراب عملکردی، کاهش رضایت مندی و در نهایت ترک ورزش را به دنبال داشته باشد. سویی شواهد پژوهشی نشان می‌دهد، مهارت‌های روانشناختی پیشرفته به ورزشکاران کمک می‌کند تا به جای تسلیم شدن در برابر چالش‌ها، ویا مقابله بتوانند آنها را مدیریت کنند (Savage et al., 2022). این امر بر زمان‌بندی مواجهه با چالش‌های جدید و همچنین اهمیت رشد و به‌کارگیری مهارت‌های روانشناختی در سنین پایین تأکید دارد (Collins & MacNamara, 2022). علاوه بر این با تخصصی شدن یک ورزش همزمان با پیشرفت مراحل رشدی، تقاضاهای فنی و فیزیکی نیز افزایش یافته و بالطبع چالش‌های محیطی نیز بیشتر می‌شوند (مانند تغییر محل تمرین، ورود به مدارس ورزشی، یا تغییر مربی) (Dongoran et al., 2025) در حالی که همزمان، فرآیندهای بلوغ شناختی، روانی و عاطفی همچنان در این سنین ادامه دارد (Drew et al., 2019) و سرعت این فرآیندهای رشدی در افراد مختلف متفاوت است (Knight et al., 2018). بنابراین، به نظر می‌رسد که بازه زمانی پرورش و احساس نیاز و به‌کارگیری مهارت‌های روان شناختی با توجه به اصل فردیت و محیط‌های متنوع و نیز بسته به مراحل رشدی و تجربیات فردی، در افراد و بین آنها متفاوت بوده (Collins & MacNamara, 2022; Savage et al., 2022) و توصیف بیشتر این مهارت‌های روان شناختی در ورزشکاران نوجوان و درک تفاوت‌های احتمالی آن بر اساس اطلاعات جمعیت شناختی، برنامه‌ریزی برای مداخلات هدفمند می‌تواند مسیر پرورش استعداد را هموارتر نماید (Henriksen et al., 2010; Laureys, Deconinck, et al., 2023; Williams, 2023). از این رو این مطالعه با تحلیل توصیفی-جمعیت‌شناختی ویژگی‌های روانشناختی تعیین‌کننده در پرورش استعداد‌های ورزشی (۹-۱۳ سال) طراحی شده است و یافته‌های این پژوهش می‌تواند مبنای علمی و کاربردی، برای توسعه برنامه‌های آموزشی متناسب با سن و سطح تجربه ورزشکاران جوان فراهم آورد و به پرورش پهنه‌تر و کاربردی‌تر استعداد‌های ورزشی در محیط‌های پرورش استعداد ورزشی متنوع کمک نماید. در همین راستا برخی پیشینه‌های پژوهشی به صورت خلاصه ارائه می‌گردد در جهت اهمیت پژوهش و تعیین خلاء‌های پژوهشی. (Martindale et al., 2023) در بررسی روابط بین محیط‌های پرورش استعداد در ایران و مهارت‌های روانشناختی نشان می‌دهد محیط‌های باکیفیت پرورش استعداد (TDE) نه تنها مهارت‌های روانشناختی ورزشکاران را تقویت می‌کنند، بلکه به‌طور خاص در پنج حوزه مؤثر هستند. در بلندمدت، این محیط‌ها با کاهش اضطراب و افزایش هماهنگی بین انتظارات و اعتمادبه‌نفس همراه می‌باشند که همگی نقش تعیین‌کننده‌ای در موفقیت ورزشی دارند. این یافته‌ها اهمیت طراحی برنامه‌های پرورش استعداد یکپارچه را برجسته می‌سازد. (MacNamara & Collins, 2015) با مطالعه در تجربیات نقل و انتقال ورزشکاران با استعداد عنوان نمودند حمایت محیطی و مهارت‌های روان رفتاری (مانند خودتنظیمی) در انتقال موفق ورزشکاران به سطح نخبه‌گی نقش اساسی دارند. (Dessauvagie, 2018)، نیز پژوهشی را با عنوان واکاوی تجارب زیسته ورزشکاران سطح نخبه استرالیایی انجام داده و عنوان نمود تجربه ورزشکاران نخبه چندبعدی و تحت تأثیر عوامل اجتماعی-فرهنگی (مانند فشار رسانه‌ها و انتظارات عمومی) است که می‌تواند هویت و سلامت روان آن‌ها را تحت تأثیر قرار دهد (Barquín et al., 2019) در مطالعه خود با عنوان ویژگی‌های روان‌شناختی ورزشکاران نخبه در حال پرورش در ورزش‌های رزمی بیان نمود ورزشکاران حرفه‌ای نمرات بالاتری در خرده

مقیاس‌های پشتیبانی از موفقیت‌های بلندمدت، تصویرسازی ذهنی حین تمرین و مسابقات و خود‌مدیریتی و جستجوی حمایت اجتماعی کسب و در خرده‌مقیاس مقابله با فشارها نیازمند دریافت آموزش‌های روان‌شناختی بودند. (Taylor & Collins, 2020) در مطالعه خود با عنوان فراز و نشیب‌های اثربخشی تجربیات ورزشی بر ویژگی‌های روان‌شناختی ورزشکاران نخبه در حال پرورش دریافتند که تعامل با چالش‌های مهم از ویژگی‌های کلیدی مسیر پرورش استعداد است و نیاز به طراحی برنامه‌های مبتنی بر اصول روان‌شناختی در مسیر پرورش وجود دارد. از سویی تغییرات پرورشی واقعی اغلب همراه با بی‌نظمی هیجانی هستند و مدیریت منسجم تجربیات و ادغام آن با مهارت‌ها و اهداف آتی ضروری است. (Collins & Macnamara, 2017) در پژوهشی را با عنوان چگونه ابرقهرمان و قهرمان خلق کنیم به این نتیجه رسیدند که ورزشکاران نخبه از طریق استراتژی‌های مقابله‌ای فعال و مثبت (رویکرد "یادگیری از چالش‌ها") از همتایان کمتر موفق خود متمایز می‌شوند و پرورش استعداد نیازمند تمرکز بر رابطه ورزشکار با چالش‌هاست نه صرفاً تجربیات آن‌ها (Hill et al., 2019) در پژوهشی را با عنوان بررسی ویژگی‌های روان‌شناختی مبتنی بر رفتار پرورش استعداد موثر بیان نمودند ویژگی‌های روان‌شناختی (سازگار/ناسازگار) در شناسایی و پرورش استعداد‌های ورزشی ضروری هستند. مطالعه (Jalilvand et al., 2018) نشان داد ورزشکاران نخبه در مؤلفه‌های اوج عملکرد شامل: تعادل چالش-مهارت، هدف‌گزینی، دریافت بازخورد، کنترل حساس و اجرای روان، عملکرد بهتری نسبت به غیرنخبه‌ها دارند. این تفاوت‌ها بیانگر اهمیت این عوامل در دستیابی به سطوح بالای ورزشی است و یافته‌ها برای طراحی برنامه‌های تمرینی و روانشناختی ورزشکاران مفید می‌باشد. (Grabowska, 2017) پژوهشی را با عنوان جنسیت در مغز: با این پرسش که آیا تفاوت‌های ساختاری و عملکردی جنسیتی با رفتار مرتبط است؟ انجام داد و عنوان نمود اگرچه تفاوت‌های جنسیتی در ساختار و عملکرد مغز مشاهده می‌شود، ارتباط این تفاوت‌ها با رفتار روزمره، عملکرد شناختی و اختلالات روانی-عصبی هنوز نامشخص است. از سویی برخی تفاوت‌های شناختی ممکن است بیشتر نقش جبرانی داشته باشند تا اینکه مستقیماً باعث تفاوت‌های رفتاری شوند. (Kós, 2020) به بررسی رابطه بین ویژگی‌های روان‌شناختی، سطح رقابتی، جنسیت و تجربه ورزشی در موج‌سواران حرفه‌ای پرداخته و در این پژوهش تفاوت معناداری در پروفایل‌های روانی بر اساس جنسیت، سطح رقابتی و تجربه ورزشی مشاهده نشد. از سویی با افزایش سطح مسابقات، ورزشکاران سطوح مختلفی از استرس بیولوژیکی-روانی-اجتماعی را تجربه می‌کنند و به علاوه آنها شواهدی را ارائه دادند که نشان از رابطه معکوس بین کمال‌گرایی و تجربه ورزشی بود. **با این توصیفی که از مبانی نظری و بررسی تحقیقات مشابه ارائه گردید، این پژوهش در صدد بررسی تحلیلی و توصیفی ویژگی‌های روانشناختی تعیین‌کننده در پرورش استعداد نخبگان ورزشی (۹-۱۳ سال) می‌باشد، و سؤال پژوهش حاضر اینست که این ویژگی مهم روانشناختی موثر در پرورش استعداد و با تحلیل ریز متغیرها و همچنین ویژگی‌های جمعیت شناختی جامعه هدف این پژوهش، در چه وضعیتی قرار دارد؟**

روش شناسی پژوهش

این پژوهش به لحاظ هدف کاربردی از دسته مطالعات مقطعی و ماهیت توصیفی-همبستگی به روش پیمایشی طراحی شده است. جامعه آماری شامل ۲۰۶ (۶۷/۵ درصد) دختر و ۹۹ (۳۲/۵ درصد) پسر ورزشکار ۹ تا ۱۳ ساله انفرادی و تیمی بود که به صورت هدفمند و با معیار ورود: رده سنی نوجوان ۹ تا ۱۳ ساله با سابقه کسب مدال در سطوح استانی، ملی یا بین‌المللی در رشته‌های تیمی و انفرادی معرفی شده از طرف کمیته ملی المپیک و دارای حکم قهرمانی بود. در با در نظر گرفتن در دسترس بودن انتخاب شدند. پس از تصویب پیشنهاد پژوهشی توسط شورای پژوهشی دانشکده، در ابتدای پرسش‌نامه، توضیحات کامل درباره پژوهش ارائه شد و رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان از طریق والدینشان ثبت گردید و از طریق بستر پلتفرم‌های داخلی در اختیار شرکت‌کنندگان بصورت آنلاین قرار گرفت. این پژوهش دارای شناسه اخلاق IR.IAU.KHUISF.REC.1403.477 در ایران می‌باشد. ابزار مورد استفاده: نسخه کودک پرسش‌نامه خصوصیات روان‌شناختی نخبه ورزشی در حال پرورش، نسخه (PCDEQ-c)، که توسط لاریس و همکاران (۲۰۲۱) برای گروه سنی ۷ تا ۱۳ سال طراحی شده است، شامل پنج خرده‌مقیاس اصلی با مجموع ۵۱ گویه می‌باشد. گویه‌ها در طیفی شش‌درجه‌ای لیکرت از "کاملاً نامناسب" تا "کاملاً مناسب" ارزش‌گذاری می‌شوند و عبارت‌اند از: خرده‌مقیاس اول: نگرانی‌های عملکردی^۱ ۱۶ خرده‌مقیاس دوم: حمایت اجتماعی^۲ خرده‌مقیاس سوم: تصویرسازی و آماده‌سازی فعال^۳ ۱۳. خرده‌مقیاس چهارم: پاسخ نامطلوب به شکست^۴ خرده‌مقیاس پنجم کنترل و خود‌مدیریتی^۵. اعتبار و پایایی نسخه اصلی این پرسش‌نامه توسط (Laureys et al., 2021) با الفای کرونباخ ۰/۸۰ و (Görgülü et al., 2024) با الفای کرونباخ ۰/۷۸ در ترکیه تأیید شده است. در این پژوهش پایایی‌های به دست آمده با استفاده از آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی در همه ابعاد پرسشنامه مهارت‌های

1 Performance Worries

2 Social support

3 Imagery and Active Preparation

4 Adverse Response to Failure

5 Self-Directed Control and Management

روان رفتاری در نخبگان ورزشی جوان بالاتر از ۰/۷ و مطلوب و در تک تک خرده مقیاس‌ها؛ در خرده مقیاس حمایت اجتماعی الفای کرونباخ ۰/۸۸۲ و پایایی ترکیبی ۰/۹۰۱ در خرده مقیاس تصویر سازی ذهنی ۰/۹۰۷ و پایایی ترکیبی ۰/۹۱۹ در خرده مقیاس خودکنترلی و خودمدیریتی الفای کرونباخ ۰/۸۲۹ و پایایی ترکیبی ۰/۸۷۴ در خرده مقیاس نگرانی در مورد عملکرد الفای کرونباخ ۰/۸۸۹ پایایی ترکیبی ۰/۹۰۶ در خرده مقیاس واکنش نامطلوب به شکست الفای کرونباخ ۰/۸۵۲ و پایایی ترکیبی ۰/۸۸۹ محاسبه گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS26 و AMOS23 در سطح توصیفی و استنباطی با انجام آفای کرونباخ و ضریب همبستگی و ضریب تعیین و تعیین برازش مدل انجام و جهت بررسی تفاوت مهارت‌های روان رفتاری در نخبگان ورزشی جوان براساس ویژگی‌های جمعیت‌شناختی جنسیت، سن، سابقه ورزش، نوع ورزش و سطح رقابت از آزمون تحلیل واریانس چند متغیره، آزمون‌های تعقیبی بونفرونی استفاده شده است.

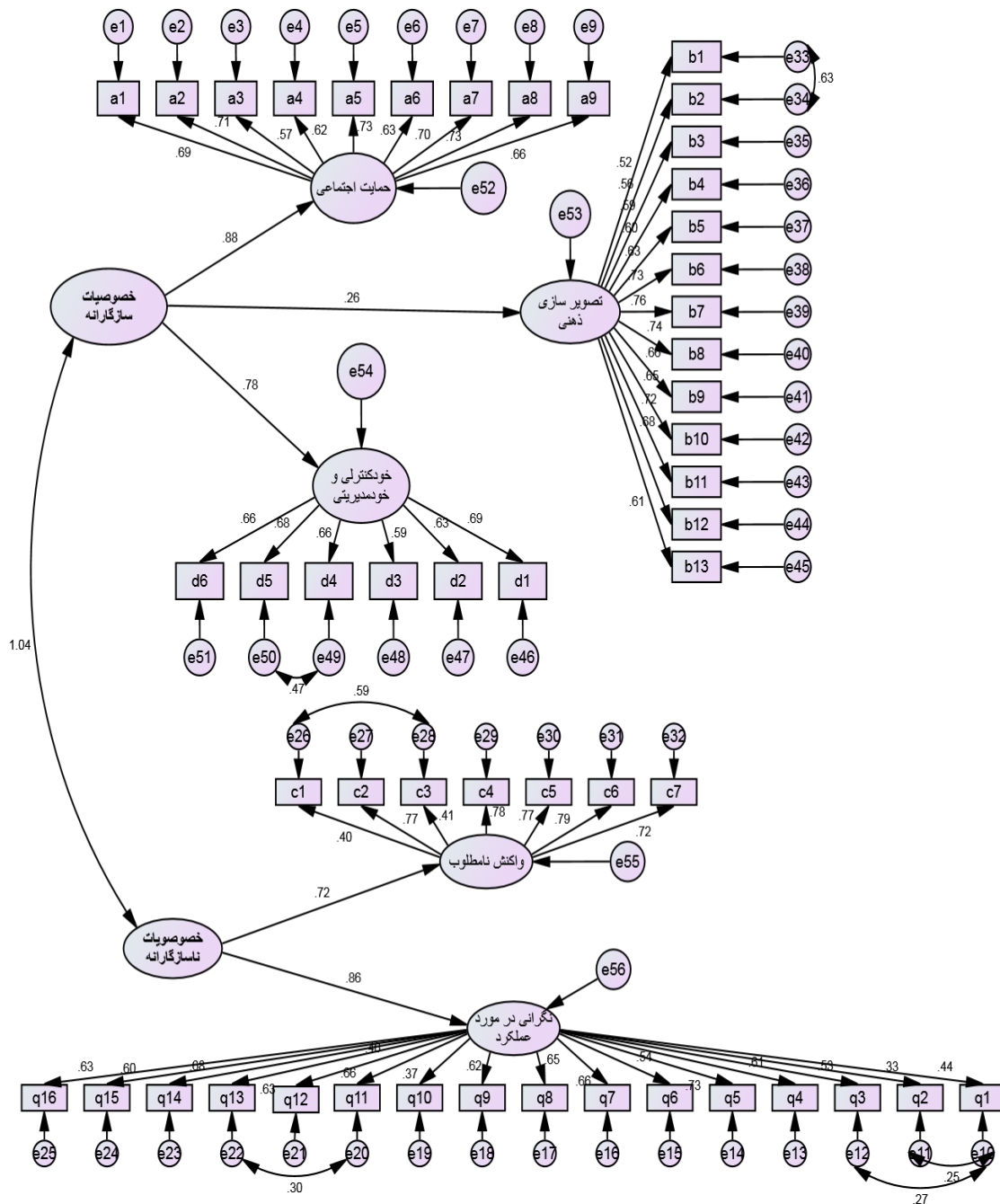
یافته‌ها

جهت بررسی تفاوت ویژگی‌های روان رفتاری در نخبگان ورزشی جوان براساس ویژگی‌های جمعیت‌شناختی جنسیت، سن، سابقه ورزش، نوع ورزش و سطح رقابت از آزمون تحلیل واریانس چند متغیره، آزمون‌های تعقیبی بونفرونی استفاده شده است. بررسی یافته‌های توصیفی در نمونه پژوهش نشان داده است، ۲۰۶ نفر (۶۷/۵ درصد) دختر و ۹۹ نفر (۳۲/۵ درصد) پسر بودند. ۴۶ نفر (۱۶/۱ درصد) بین ۹ تا ۱۱ سال و ۲۵۶ نفر (۸۳/۹ درصد) بین ۱۱ تا ۱۳ سال سن داشته‌اند. ۸۹ نفر (۲۹/۲ درصد) ۲-۱ سال، ۹۱ نفر (۲۹/۸ درصد) ۳-۴ سال، ۶۲ نفر (۲۰/۳ درصد) ۴-۶ سال و ۶۳ نفر (۲۰/۷ درصد) ۶ سال و بیشتر سابقه ورزشی دارند. ۱۲۵ نفر (۴۱ درصد) انفرادی و ۱۸۰ نفر (۵۹ درصد) در رشته‌های تیمی بودند. ۱۸۴ نفر (۶۰/۳ درصد) در سطح باشگاهی رده بالای استانی، ۱۰۸ نفر (۳۵/۴ درصد) در سطح ملی و ۱۳ نفر (۴/۳ درصد) در سطح بین‌المللی سابقه شرکت داشتند. در نمونه پژوهش ۴۵ نفر (۱۴/۸ درصد) در رشته هندبال، ۱۴۶ نفر (۴۷/۹ درصد) در رشته رزمی، ۵۱ نفر (۱۶/۷ درصد) در رشته فوتبال، ۴۳ نفر (۱۴/۱ درصد) در رشته والیبال و ۲ نفر (۶/۵ درصد) در سایر رشته‌های ورزشی، به فعالیت ورزشی می‌پردازند. جهت بررسی روایی سازه پرسشنامه ویژگی‌های روان رفتاری در نخبگان ورزشی جوان از الگوی تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم مقیاس استفاده شده است که الگوی‌های مذکور در شکل ۱ و نتایج تحلیل عاملی تأییدی در جدول ۱ ارائه گردیده است.

جدول ۱- شاخص‌های برازش الگوی اندازه‌گیری پرسشنامه مهارت‌های روان رفتاری در نخبگان ورزشی جوان

شاخصهای برازندگی	کای دو (CMIN یا χ^2)	درجه آزادی	معنی داری	کای دو بهنجار شده ^۱ (CMIN/DF)	ریشه دوم میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)	برازش تطبیقی (CFI)	برازش تطبیقی مقصد (PCFI)	توکر لویس (TLI)
معادل انگلیسی	Chi-Square	Degree of Freedom	p - value	Normed Chi-Square	Root Mean Squared Error of Approximation	Comparative Fit Index	Parsimonious Comparative Fit Index	Tucker-Lewis Index
شاخصهای مدل	۲۵۵۲/۲۴۳	۱۲۱۲	۰/۰۰۱	۲/۱۰۶	۰/۰۶	۰/۹۲۳	۰/۷۸۲	۰/۹۲۴
مقدار مطلوب	براساس سایر شاخصها	-	کمتر از ۰/۰۵	کمتر از ۵	کمتر از ۰/۱	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۵	بالاتر از ۰/۹

نتایج جدول ۱ حاکی از آن است، مدل اندازه‌گیری پرسشنامه ویژگی‌ها و مهارت‌های روان رفتاری در نخبگان ورزشی جوان شاخص کای اسکوئر نسبی مدل برابر با ۲/۱۰۶ است که نشان می‌دهد این شاخص در الگو از وضعیت قابل قبولی برخوردار است. مقدار شاخص‌های تطبیقی TLI و CFI نیز بالاتر از ۰/۹ است. مقدار PCFI نیز به عنوان شاخص نیکویی برازش بالاتر از ۰/۵ و مطلوب است. مقدار RMSEA نیز به عنوان مهم‌ترین شاخص برازش کلی نیز برابر با ۰/۰۶ است و نشان می‌دهد که به طور کلی الگو از برازش مناسبی برخوردار است.

شکل ۱- الگوی اندازه‌گیری پرسشنامه مهارت‌های روان رفتاری در نخبگان ورزشی جوان

مدل اندازه‌گیری جهت بررسی تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم، در مدل اندازه‌گیری پرسشنامه مهارت‌های روان رفتاری در نخبگان ورزشی جوان کلیه بارهای عاملی معنی دار شده و بالاتر از $0/3$ است ($p < 0/001$) و نشان دهنده مطلوب بودن بار عاملی در همه سؤالات می باشد. یافته‌های توصیفی، ضرایب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی و هم چنین همبستگی درونی ابعاد پرسشنامه در جدول ۲ ارائه شده است. هم چنین جهت بررسی روایی همگرا از معیار میانگین واریانس استخراج شده^۱ استفاده شد. میانگین واریانس استخراج شده میزان همبستگی یک سازه با شاخص‌های خود را نشان می‌دهد که باید بالاتر از $0/5$ حاصل گردد.

جدول ۲- یافته‌های توصیفی ابعاد پرسشنامه، همبستگی درونی ابعاد پرسشنامه با یکدیگر

ابعاد	میانگین	انحراف استاندارد	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	شاخص AVE > ۰/۵	حمایت اجتماعی	تصویر سازی ذهنی	خودکنترلی و خودمدیریتی	واکنش نامطلوب به شکست
حمایت اجتماعی	۲/۸۷	۱/۱۳	۰/۸۸۲	۰/۹۰۱	۰/۵۰۳				
تصویر سازی ذهنی	۲/۵۲	۰/۸۳	۰/۹۰۷	۰/۹۱۹	۰/۵۰۶	۰/۴۳۴**			
خودکنترلی و خودمدیریتی	۲/۹۵	۱/۰۷	۰/۸۲۹	۰/۸۷۴	۰/۵۳۶	۰/۵۶۳**	۰/۳۹۸**		
نگرانی در مورد عملکرد	۳/۴۴	۰/۸۹	۰/۸۸۹	۰/۹۰۶	۰/۵۸۲	۰/۷۰۲**	۰/۳۳۶**	۰/۵۵۲**	
واکنش نامطلوب به شکست	۳/۳۱	۱/۲	۰/۸۵۲	۰/۸۸۹	۰/۵۴۰	۰/۵۵۶**	۰/۳۵۲**	۰/۵۰۵**	۰/۵۲۶**

نتایج در جدول ۲ نشان می‌دهد که پایایی‌های به دست آمده با استفاده از آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی در همه ابعاد پرسشنامه مهارت‌های روان رفتاری در نخبگان ورزشی جوان بالاتر از ۰/۷ و مطلوب است. بر این اساس می‌توان گفت پرسشنامه مهارت‌های روان رفتاری در نخبگان ورزشی جوان از پایایی قابل قبول برخوردار است. همچنین همبستگی بین نمرات ابعاد مهارت‌های روان رفتاری در نخبگان ورزشی جوان از ۰/۳۹ تا ۰/۵۶ است، که همگی در سطح ۰/۰۰۱ معنی‌دار است و روایی مناسبی را نشان می‌دهد. هم‌چنین شاخص AVE یا میانگین واریانس استخراج شده در همه ابعاد پرسشنامه بالاتر از ۰/۵ به دست آمده است. نتایج هنجاریابی پرسشنامه مهارت‌های روان رفتاری در نخبگان ورزشی جوان در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳- نتایج هنجاریابی مهارت‌های روان رفتاری در نخبگان ورزشی جوان

ابعاد	نمرات	نقطه میانی	فراوانی مطلق	رتبه درصدی	نمره Z	نمره t
حمایت اجتماعی	۱-۱/۵	۱/۲۵	۴۰	۱۳/۱	-۱/۴۶	۳۴/۳۵
	۱/۵۱-۲/۰۱	۱/۷۵	۴۷	۲۸/۵	-۰/۹۷	۱۰/۲۵
	۲/۰۲-۲/۵۱	۲/۲۵	۳۱	۳۸/۷	-۰/۵۸	۴۴/۱۸
	۲/۵۲-۳/۰۱	۲/۷۵	۵۳	۵۶/۱	-۰/۰۸	۴۹/۱
	۳/۰۲-۳/۵۱	۳/۲۵	۴۲	۶۹/۸	-۰/۳۰۴	۵۳/۰۳
	۳/۵۲-۴/۰۱	۳/۷۵	۴۵	۸۴/۶	۰/۷۹	۵۷/۹۴
	۴/۰۲-۴/۵۱	۴/۲۵	۱۸	۹۰/۵	۱/۱۹	۶۱/۸۸
	۴/۵۲-۵/۰۱	۴/۷۵	۱۷	۹۶/۱	۱/۶۸	۶۶/۷۹
	۵/۰۲-۵/۵۱	۵/۲۵	۹	۹۹	۲/۰۷	۷۰/۷۳
	۵/۵۲-۶	۵/۷۵	۳	۱۰۰	۲/۳۶	۷۳/۶۸
تصویر سازی ذهنی	۱-۱/۵	۱/۲۵	۳۷	۱۲/۱	-۱/۵۵	۳۴/۴۷
	۱/۵۱-۲/۰۱	۱/۷۵	۵۲	۲۹/۲	-۰/۹۰۹	۴۰/۹۵
	۲/۰۲-۲/۵۱	۲/۲۵	۶۱	۴۹/۲	-۰/۳۵	۴۶/۵۲
	۲/۵۲-۳/۰۱	۲/۷۵	۷۷	۷۴/۴	۰/۲۹	۵۳
	۳/۰۲-۳/۵۱	۳/۲۵	۵۳	۹۱/۸	۰/۸۶	۵۸/۵۶
	۳/۵۲-۴/۰۱	۳/۷۵	۱۵	۹۶/۷	۱/۵۰۶	۶۵/۰۵
	۴/۰۲-۴/۵۱	۴/۲۵	۵	۹۸/۴	۲/۱۵	۷۱/۵۴
	۴/۵۲-۵/۰۱	۴/۷۵	۳	۹۹/۳	۲/۵۲	۷۵/۲۵
	۵/۰۲-۵/۵۱	۵/۲۵	۰	۰	-	-
	۵/۵۲-۶	۵/۷۵	۲	۱۰۰	۴/۲	۹۱/۹۳
واکنش نامطلوب به شکست	۱-۱/۵	۱/۲۵	۳۷	۱۲/۱	-۱/۶۵	۳۳/۴۹
	۱/۵۱-۲/۰۱	۱/۷۵	۳۲	۲۲/۶	-۱/۱۹	۳۸/۱۲

۴۴/۲۹	-۰/۵۷	۳۸/۴	۴۸	۲/۲۵	۲/۰۲-۲/۵۱	خودکنترلی و خودمدیریتی
۴۸/۹۲	-۰/۱۰۷	۵۶/۷	۵۶	۲/۷۵	۲/۵۲-۳/۰۱	
۵۳/۵۵	-۰/۳۵	۷۲/۵	۴۸	۳/۲۵	۳/۰۲-۳/۵۱	
۵۸/۱۸	-۰/۸۲	۸۴/۳	۳۶	۳/۷۵	۳/۵۲-۴/۰۱	
۶۲/۸۱	۱/۲۸	۹۳/۱	۲۷	۴/۲۵	۴/۰۲-۴/۵۱	
۶۷/۴۴	۱/۷۴	۹۶/۴	۱۰	۴/۷۵	۴/۵۲-۵/۰۱	
۷۰/۵۲	۲/۰۵	۹۹/۷	۱۰	۵/۲۵	۵/۰۲-۵/۵۱	
۷۳/۶۱	۲/۳۶	۱۰۰	۱	۵/۷۵	۵/۵۲-۶	
۲۵/۳۹	-۲/۴۵	۳	۹	۱/۲۵	۱-۱/۵	
۳۱/۰۱	-۱/۸۹	۶/۹	۱۲	۱/۷۵	۱/۵۱-۲/۰۱	
۳۶/۶۳	-۱/۳۳	۱۲/۸	۱۸	۲/۲۵	۲,۰۲-۲/۵۱	نگرانی در مورد عملکرد
۴۲/۲۵	-۰/۷۷	۲۹/۵	۵۱	۲/۷۵	۲/۵۲-۳/۰۱	
۴۷/۸۷	-۰/۲۱	۵۷/۴	۸۵	۳/۲۵	۳/۰۲-۳/۵۱	
۵۳/۴۸	-۰/۳۴	۷۶/۱	۵۷	۳/۷۵	۳/۵۲-۴/۰۱	
۵۹/۱	۰/۹	۸۸/۹	۳۹	۴/۲۵	۴/۰۲-۴/۵۱	
۶۴/۷۲	۱/۴۶	۹۶/۷	۲۴	۴/۷۵	۴/۵۲-۵/۰۱	
۷۰/۳۴	۲/۰۲	۹۹	۷	۵/۲۵	۵/۰۲-۵/۵۱	
۷۷/۳۶	۲/۷۲	۱۰۰	۳	۵/۷۵	۵/۵۲-۶	
۵۰/۷۱	-۱/۶۸	۷/۲	۲۲	۱/۲۵	۱-۱/۵	
۵۴/۲۹	-۱/۳۳	۱۸/۴	۳۴	۱/۷۵	۱/۵۱-۲/۰۱	
۵۹/۰۵	-۰/۸۵	۲۴/۹	۲۰	۲/۲۵	۲,۰۲-۲/۵۱	واکنش نامطلوب به شکست
۶۲/۶۲	-۰/۴۹	۳۸/۷	۴۲	۲/۷۵	۲/۵۲-۳/۰۱	
۶۷/۳۸	-۰/۰۲	۵۵/۷	۵۲	۳/۲۵	۳/۰۲-۳/۵۱	
۷۰/۹۵	-۰/۳۵	۷۶/۱	۶۲	۳/۷۵	۳/۵۲-۴/۰۱	
۷۵/۷۱	-۰/۸۱	۸۳/۶	۲۳	۴/۲۵	۴/۰۲-۴/۵۱	
۷۹/۲۹	۱/۱۶	۹۱/۱	۲۳	۴/۷۵	۴/۵۲-۵/۰۱	
۸۴/۰۵	۱/۶۴	۹۵/۷	۱۴	۵/۲۵	۵/۰۲-۵/۵۱	
۸۷/۶۲	۱/۹۹	۱۰۰	۱۳	۵/۷۵	۵/۵۲-۶	

نتایج در جدول ۳ نشان داده است که، نمرات خام هر یک از ابعاد پرسشنامه مهارت‌های روان رفتاری در نخبگان ورزشی جوان بین ۱ تا ۶ به دست آمده است که به ۱۰ طبقه تقسیم شده است. نمرات Z از -۱/۴۶ تا ۰/۴۲، نمرات t از ۲۵/۳۹ تا ۸۷/۶۲ و نمرات درصدی از ۳ تا ۱۰۰ درصد نشان داده شده است. برای نمونه فردی که در حمایت اجتماعی نمره ۲/۷۵ کسب نموده است نمره وی از نزدیک به ۵۶ درصد افراد بالاتر بوده است و نمره t (۴۹/۱) نزدیک به میانگین ۵۰ نمرات استاندارد t و نمره Z (-۰/۰۸) وی نزدیک به میانگین نمرات Z یعنی صفر است. و سطح رقابت از آزمون تحلیل واریانس چند متغیره استفاده شد. تحلیل نشان داد که تفاوت ورزشکاران براساس جنسیت ($F_{5, 299} = ۰/۰۳$ ، $sig = ۰/۰۳$) و سابقه ورزش ($F_{15, 897} = ۲/۸۴$ ، $sig = ۰/۰۰۱$) معنی دار است اما براساس، نوع ورزش ($F_{5, 299} = ۰/۷۲۳$ ، $sig = ۰/۰۰۱$)، سن ($F_{5, 299} = ۰/۸۷۵$ ، $sig = ۰/۴۹۹۸$)، سطح رقابت ($F_{10, 598} = ۰/۷۰۴$ ، $sig = ۰/۷۱۹$) معنی دار نیست. نتایج جزئی مربوط به هر یک از ابعاد مهارت‌های روان رفتاری در نخبگان ورزشی جوان به تفکیک جنسیت و سابقه ورزشی در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴- میانگین، اندازه اثر و سطح معنی داری مقایسه دو گروه ورزشکاران دختر و پسر

ابعاد	میانگین (انحراف استاندارد) دختر	میانگین (انحراف استاندارد) پسر	F	میزان اثر	معنی داری
حمایت اجتماعی	(۱/۰۴)۲/۸۳	(۱/۲۹)۲/۹۶	۰/۸۳۶	۰/۰۰۳	۰/۳۶۱
تصویر سازی ذهنی	(۰/۷۹)۲/۵۷	(۰/۸۷)۲/۴۱	۲/۳۳	۰/۰۰۸	۰/۱۲۸
خودکنترلی خودمدیریتی	(۱/۰۳)۲/۸۵	(۱/۱۳)۳/۱۴	۵/۱۱	۰/۰۱۷	۰/۰۲
نگرانی در مورد عملکرد	(۰/۸۷)۳/۴۲	(۰/۹۳)۳/۴۷	۰/۲۳۱	۰/۰۰۱	۰/۶۳۱
واکنش نامطلوب به شکست	(۱/۲۳)۳/۳۱	(۱/۱۳)۳/۲۹	۰/۰۲۵	۰/۰۰۱	۰/۸۷۵

نتایج در جدول ۴، نشان داده است که دو گروه ورزشکاران نوجوان دختر و پسر در بعد خودکنترلی و خودمدیریتی با هم تفاوت معنی‌داری دارند ($p < 0.05$). براساس میانگین نمرات به دست آمده می‌توان گفت، میانگین بعد خودکنترلی و خودمدیریتی، در گروه ورزشکاران پسر بالاتر از ورزشکاران دختر به دست آمده است. براساس نتایج به دست آمده میانگین سایر ابعاد در دو گروه دختران و پسران غیر معنی‌دار بوده است ($p > 0.05$).

جدول ۵- میانگین، اندازه اثر و سطح معنی‌داری مقایسه دو گروه ورزشکاران نوجوان براساس سابقه ورزش رفتاری جوان

معنی‌داری	میزان اثر	F	میانگین (انحراف استاندارد) ۶ سال به بالا	میانگین (انحراف استاندارد) ۴-۶ سال	میانگین (انحراف استاندارد) ۲-۴ سال	میانگین (انحراف استاندارد) ۱-۲ سال	ابعاد
۰/۰۰۱	۰/۱۰۹	۱۲/۲۱	(۱/۰۸)۲/۹۴	(۱/۱۹)۳/۵۵	(۱/۰۲)۲/۵۱	(۱/۰۲)۲/۷۲	حمایت اجتماعی
۰/۲۲۹	۰/۰۱۴	۱/۴۴	(۰/۸۷)۲/۴۶	(۰/۸۲)۲/۶۲	(۰/۸۵)۲/۳۹	(۰/۷۵)۲/۶۱	تصویر سازی ذهنی
۰/۰۲۳	۰/۰۳۱	۳/۲۳	(۱/۰۱)۲/۹۹	(۱/۱۲)۳/۳۹	(۱/۰۳)۲/۷۹	(۱/۰۸)۲/۸۲	خودکنترلی و خودمدیریتی
۰/۰۰۱	۰/۰۵۸	۶/۲۱	(۰/۸۳)۳/۵۳	(۰/۸۵)۳/۸۱	(۰/۹۰)۳/۲۵	(۰/۸۶)۳/۳۰	نگرانی در مورد عملکرد
۰/۰۰۹	۰/۰۳۸	۳/۹۳	(۱/۲۲)۳/۵۰	(۱/۲۱)۳/۶۲	(۱/۱۴)۳/۰۱	(۱/۱۷)۳/۲۶	واکنش نامطلوب به شکست

نتایج در جدول ۵ نشان داده است که چهار گروه ورزشکاران براساس سابقه ورزش در ابعاد حمایت اجتماعی، خودکنترلی و خودمدیریتی، نگرانی در مورد عملکرد و واکنش نامطلوب به شکست با هم تفاوت معنی‌داری دارند ($p < 0.05$). براساس آزمون تعقیبی بونفرونی و میانگین نمرات به دست آمده می‌توان گفت، در ابعاد حمایت اجتماعی و خودکنترلی و خودمدیریتی و بعد نگرانی در مورد عملکرد میانگین در گروه با سابقه ۴-۶ سال بالاتر از سایر گروه‌های سابقه بوده است ($p < 0.05$). در بعد واکنش نامطلوب میانگین گروه سابقه ۲-۴ سال به طور معنی‌دار پایین‌تر از گروه ۴-۶ سال به دست آمده است ($p < 0.05$).

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعات نشان می‌دهد که توسعه ویژگی‌های روانشناختی در ورزشکاران نوجوان (۹-۱۳ سال) تأثیر مستقیمی بر تسهیل یادگیری مهارت‌ها، افزایش انعطاف‌پذیری روانی در شرایط رقابتی و ارتقای عملکرد در سطوح حرفه‌ای دارد. این یافته‌ها بر ضرورت مداخلات روانشناختی هدفمند در مراحل اولیه استعدادیابی تأکید می‌کند، چرا که پایه‌ریزی این مهارت‌ها در سنین پایین، موفقیت بلندمدت ورزشی را تضمین می‌نماید. از این رو این مطالعه با هدف تحلیل توصیفی-جمعیت‌شناختی ویژگی‌های روانشناختی تعیین‌کننده در پرورش استعدادها و ورزشی (۹-۱۳ سال) انجام پذیرفت. نتایج ما در بررسی وضعی نخبگان ورزشی جوان براساس جنسیت، سن، سابقه ورزشی، نوع ورزش و سطح رقابت نشان داد که تفاوت ورزشکاران براساس جنسیت ($F_{5, 299} = 2/5$, $sig = 0/03$) و سابقه ورزش ($F_{2, 897} = 15/897$, $sig = 0/001$) معنی‌دار است اما براساس، نوع ورزش ($F_{5, 299} = 0/57$, $sig = 0/723$)، سن ($F_{5, 299} = 0/875$, $sig = 0/4998$)، سطح رقابت ($F_{10, 598} = 0/704$, $sig = 0/719$) معنی‌دار نیست. نتایج در نشان داده است که ورزشکاران براساس سابقه ورزش در ابعاد حمایت اجتماعی، خودکنترلی و خودمدیریتی، نگرانی در مورد عملکرد و واکنش نامطلوب با هم تفاوت معنی‌داری دارند براساس آزمون تعقیبی بونفرونی و میانگین نمرات به دست آمده می‌توان گفت، در ابعاد حمایت اجتماعی و خودکنترلی و خودمدیریتی و بعد نگرانی در مورد عملکرد میانگین در گروه با سابقه ۴-۶ سال بالاتر از سایر گروه‌های سابقه بوده است ($p < 0.05$). در بعد واکنش نامطلوب به شکست میانگین گروه سابقه ۲-۴ سال به طور معنی‌دار پایین‌تر از گروه ۴-۶ سال به دست آمده است ($p < 0.05$). مطالعات ولیامز و مکنمارا (۲۰۲۳) نشان دادند نمرات بالاتر در شاخص‌هایی مانند ترس از شکست و نگرانی‌های عملکردی، به‌ویژه در ورزشکاران با تجربه‌تر، با افزایش اختلالات روان‌رفتاری مانند پاسخ نامطلوب به شکست یا نمرات پایین در شاخص‌های سلامت مرتبط است که با این مطالعه همراستا است (Williams, 2023). برای ورزشکاران نخبه درگیر رقابت‌های ورزشی زود هنگام می‌توانند منجر به بروز اختلالات روان‌رفتاری از جمله اضطراب، ترس و استرس گردد که با افزایش سوابق اغلب به شکل ترس از شکست، آسیب‌های ورزشی و حجم بالای تمرینات نگرانی درباره انتظارات محیطی و پیامدهای اجتماعی منفی در محیط‌های رقابتی نمایان می‌گردد و با تأثیر بر شاخص‌های سلامت با بروز اضطراب، افسردگی و اختلالات خواب و خوردن همراه است (Hill et al., 2019; Taylor & Collins, 2021) که با یافته‌های این پژوهش همراستا است. در تبیین رابطه بین سابقه بالاتر در ورزش و کسب نمرات بالاتر در خرده‌مقیاس نگرانی‌های عملکردی بالاتر بر اساس تعریف این خرده‌مقیاس می‌توان به نقش اضطراب عملکردی اشاره نمود. ورزشکاران با سطوح

بالای این نگرانی‌ها در معرض خطر افت عملکرد و کاهش بهزیستی روانی قرار می‌گیرند. اضطراب عملکردی بالا می‌تواند به رفتارهای مقابله اجتنابی و تشدید چرخه اضطراب منجر شود (Laureys et al., 2024). رفتارهای مقابله‌ای اجتنابی شامل دوری از موقعیت‌ها یا محرک‌های اضطراب‌آور است. این رفتارها، اگرچه در کوتاه‌مدت اضطراب را کاهش می‌دهند، اما با جلوگیری از مواجهه سازنده، فرصت‌های انطباقی و یادگیری را محدود کرده و چرخه اضطراب را تشدید می‌کنند. در نتیجه، اجتناب مداوم به افزایش اضطراب و اختلال عملکرد در بلندمدت منجر می‌شود. این مکانیسم در تداوم و تشدید اختلالات اضطرابی نقش کلیدی دارد. اختلال اضطراب عملکردی یکی از شایع‌ترین مشکلات روان‌شناختی در کودکان و نوجوانان است و تأثیرات منفی قابل توجهی بر عملکرد فردی و اجتماعی دارد که معمولاً در موقعیت‌هایی که فرد مورد ارزیابی قرار می‌گیرد مانند، رقابت‌ها، امتحانات یا سخنرانی‌ها بیشتر بروز می‌کند (Hugh-Jones et al., 2021). چراکه بر اساس نظریه لازاروس (۲۰۰۰)، موقعیت‌های تهدیدآمیز و چالش برانگیز، طحوراه‌های شناختی مرتبط با شکست را فعال کرده و ترس از شکست را تشدید نموده و مواجهه با چالش‌های پی در پی نیز ممکن است هیجانات منفی مانند اضطراب و ناامیدی و نگرانی کمال‌گرایانه و اهمالکاری را از طریق دشواری در تنظیم هیجان را ایجاد نماید. به عبارتی نگرش و خودپنداره فرد، به‌ویژه هویت ورزشی، نقش کلیدی در درک و مدیریت شرایط استرس‌زا دارد؛ نگرش مثبت استرس را کاهش می‌دهد، درحالی‌که نگرش منفی آن را تشدید می‌کند. هویت ورزشی به‌عنوان چارچوب شناختی، پردازش اطلاعات و رفتارهای مرتبط با موقعیت‌های ورزشی را تسهیل می‌کند و می‌تواند هم به عنوان عامل محافظتی (مثلاً تقویت اعتماد به نفس) و هم بازدارنده (با افزایش شرم، خجالت، تقصیر) عمل کند (Rezasoltani, 2016). در ورزش‌های رقابتی نیز تلاش برای کسب هویت ورزشکار قهرمان، تحت تأثیر افزایش تجربیات چالش برانگیز، تعاملات و مشارکت‌های ورزشی شکل می‌گیرد و اولویت بالای ورزش در زندگی فرد و تعاملات گسترده‌تر با هم‌تیمی‌ها و مربیان به عنوان محیط مرتبط است. همزمان تعهد بیش‌ازحد به ورزش ممکن است منجر به آسیب‌های فیزیکی، فرسودگی روانی و اختلالات مرتبط با استرس و نگرانی‌های کمال‌گرایان در کسب هویت گردد. نگرانی‌های کمال‌گرایانه به مجموعه‌ای از افکار، احساسات و رفتارهای مرتبط با ترس از اشتباه، ترس از ارزیابی منفی و نگرانی درباره عدم دستیابی به استانداردهای بالا اشاره دارد. این نگرانی‌ها اغلب با کمال‌گرایی ناسازگار همراه هستند و می‌توانند تأثیرات منفی بر سلامت روان و عملکرد فرد داشته باشند و با ارزیابی‌های منتقدانه از خود و انتظارات و انتقادات والدین و مربیان همراه گردد (Byrd, 2011; Shiripour et al., 2024). مطالعات شیری پور (۲۰۲۴) و کارول (۲۰۲۲) نیز نشان می‌دهند که کمال‌گرایی در ورزشکاران حرفه‌ای می‌تواند ترس از شکست و نگرانی‌های مرتبط با عملکرد را پیش‌بینی کند که با یافته‌های پژوهش ما نیز هم‌راستا می‌باشد (Crowell & Madigan, 2022; Shiripour et al., 2024). این نگرانی‌ها به‌ویژه در ورزشکاران سطوح بالای رقابتی آشکار می‌شود چراکه ورزشکاران تیم‌های ملی، به دلیل استانداردهای شخصی بالا و تلاش‌های کمال‌گرایانه، بیشتر درگیر این نگرانی‌ها هستند. این عوامل می‌توانند تأثیرات قابل توجهی ترس از شکست و عمدتاً به واکنش‌های ناسازگار نسبت به شکست به‌ویژه در ارتباط با ارزیابی‌های اجتماعی منفی به همراه داشته باشد و واکنش‌های نامطلوب به شکست به مجموعه‌ای از پاسخ‌های ناسازگارانه اطلاق می‌شود که افراد در مواجهه با موقعیت‌های ناموفق از خود بروز می‌دهند. این واکنش‌ها معمولاً شامل پیامدهای روان‌شناختی منفی مانند افزایش اضطراب، ظهور علائم افسردگی، کاهش تمرکز و تمایل بیشتر به کمال‌گرایی است (Hill et al., 2019). از دیدگاه روان‌شناختی، این پدیده همچنین به واکنش‌هایی اشاره دارد که ریشه در ارزیابی‌های منفی از سوی جامعه و نگرانی ترس از قضاوت دیگران دارند. (Laureys et al., 2021). بر اساس پیشینه پژوهشی، به نظر می‌رسد بین کمال‌گرایی، نگرانی‌های عملکردی و ترس از شکست در میان ورزشکاران نخبه جوان رابطه معناداری وجود دارد. که در مطالعات کوریا (۲۰۱۸) به روش معادلات ساختاری، در رابطه بین ابعاد کمال‌گرایی و ترس از شکست ۳۵۰ ورزشکار نشان داد که نگرانی درباره اشتباهات و شک و تردید درباره اقدامات، به‌عنوان مؤلفه‌های اصلی کمال‌گرایی منفی، پیش‌بین‌کننده‌های قوی برای تمام ابعاد ترس از شکست هستند که با یافته‌های ما در این پژوهش نیز هم‌راستا است. از سوی دیگر مطالعات شیری پور و همکاران (۲۰۲۴) در ایران با ارائه یک مدل از کمال‌گرایی برای ویژگی‌های شخصیتی غیرطبیعی در بازیکنان تیم ملی نیز بر رابطه بین نگرانی‌های کمال‌گرایانه و ترس از شکست تأکید نمود و ترس از شکست را از مولفه‌های تأثیر گذار بر کمال‌گرایی عنوان نمود که بر شاخص‌های سلامت تأثیر و اغلب با اضطراب و استرس و بروز رفتارهای مخرب همراه است (Shiripour et al., 2024). مطالعات کوریا (۲۰۱۹) در باب رابطه بین اضطراب و نگرانی از معنادار بود. این موضوع ممکن است به دلیل فشار ناشی از ارزیابی توسط هم‌تیمی‌ها، مربیان و تماشاگران باشد که می‌تواند احساس نگرانی را در ورزشکاران تیمی افزایش دهد (Correia & Rosado, 2019) که با یافته‌های پژوهش حاضر هم‌راستا می‌باشد. به نظر می‌رسد سال‌های طولانی تر حضور در ورزشکارانی که تجربه بیشتری در محیط‌های رقابتی طولانی‌مدت دارند و موفق به کسب هویت جدید عنوان قهرمانی شده‌اند، به دلیل مواجهه مکرر با فشارهای رقابتی و انتظارات بالای محیطی، ممکن است سطوح بالاتری از کمال‌گرایی را تجربه کنند. این ویژگی می‌تواند به افزایش نگرانی‌های

1 Burnout

2 Perfectionistic Concerns

3 Maladaptive Perfectionism

عملکردی و تشدید ترس از شکست منجر شود. (Crowell & Madigan, 2022; Hewitt & Flett, 1991). مطالعات ساگار(۲۰۰۹) در ۳۸۸ ورزشکار نشان می‌دهند که ترس از شرم و خجالت نقش محوری در رابطه بین نگرانی‌های کمال‌گرایانه و ترس از شکست دارد و نگرانی درباره اشتباهات و فشارهای بیرونی از عوامل پیش‌بین‌کننده عواطف منفی پس از شکست هستند که این پژوهش نیز با مطالعات حاضر همراستا می‌باشد. پاسر (۱۹۸۳) در مطالعه‌ای روی ۳۱۶ بازیکن جوان فوتبال، اضطراب رقابتی و صفتی را پیش از فصل بررسی کرد. نتایج نشان داد بازیکنان با اضطراب بالا، عملکرد ضعیف‌تری را پیش‌بینی می‌کردند و در صورت شکست، بیشتر احساس شرم و ناراحتی داشتند. همچنین این گروه نگرانی بیشتری نسبت به ارزیابی منفی والدین، مربیان و هم‌تیمی‌ها از خود نشان می‌دادند. (Passer, 1983). در حوزه ورزش، کمال‌گرایی و نگرانی‌های کمال‌گرایانه اغلب به عنوان یک ویژگی ناسازگارانه در نظر گرفته می‌شود. این ویژگی می‌تواند منجر به وابستگی بیش از حد به ورزش، رفتارهای افراطی و افزایش نگرانی‌های عملکردی شود (Fazel et al., 2016) بر اساس نظریه سانتراک (۲۰۰۳) بعد ناسازگار کمال‌گرایی شامل شناخت‌ها و رفتارهایی است که بر اجتناب از نتایج منفی متمرکز هستند و توسط ترس از شکست و اجتناب از تنبیه برانگیخته می‌شوند. که این امر می‌تواند به اجتناب تجربی و رفتارهای ناسازگار منجر شود. منشأ کمال‌گرایی ناسازگار در ورزشکاران بیشتر به عوامل درونی (مانند ترس از اشتباه، تردید و شرم) مربوط می‌شود تا عوامل بیرونی (مانند انتظارات والدین یا مربیان) (Mosavi et al., 2014; Naghavi et al., 2017). این موضوع ممکن است تبیین‌کننده این نکته باشد که علی‌رغم نمرات بالا در ابعادی مانند حمایت اجتماعی، خودکنترلی، خودمدیریتی، در دو خرده‌مقیاس نگرانی در مورد عملکرد و واکنش نامطلوب به شکست، میانگین این نمرات در گروهی با سابقه ۴ تا ۶ سال ورزشی، بالاتر از سایر گروه‌های با سابقه کمتر بوده است که با پژوهش سانتانلو (۲۰۰۷) نیز همراستا است. سانتانلو (۲۰۰۷) به بررسی نقش اجتناب تجربی در ارتباط بین کمال‌گرایی ناسازگار و نگرانی پرداخته و این فرضیه را مطرح کرده است که بین کمال‌گرایی ناسازگار و اجتناب تجربی با نگرانی ارتباط معناداری وجود دارد و اجتناب تجربی به‌عنوان یک میانجی در این رابطه نقش ایفا می‌کند. اجتناب تجربی^۱ یک مفهوم روان‌شناختی است که به تلاش فرد برای جلوگیری یا فرار از تجربیات درونی ناخوشایند، مانند افکار، احساسات، خاطرات یا حس‌های جسمی منفی اشاره دارد. در ادامه در مطالعه سانتانلو علاوه بر این، روابط معنادار بین اجتناب تجربی و نگرانی، و نیز بین یک جنبه از کمال‌گرایی ناسازگار و نگرانی تأیید شد. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهند که اجتناب تجربی در مسیر تجارب ممکن است متغیر مهمی در بروز نگرانی باشد. به عبارتی با افزایش تجربه و سال‌های فعالیت در محیط‌های رقابتی، فشارهای درونی و بیرونی بر ورزشکاران افزایش یافته و ممکن است منجر به تشدید گرایش‌های کمال‌گرایانه و پیامدهای مرتبط با آن از جمله نگرانی‌های کمال‌گرایانه شود. (Santanello & Gardner, 2007). در ایران مطالعات موسوی و همکاران (۲۰۱۴) از نقش واسطه‌ای سبک مقابله‌ای اجتنابی در رابطه بین کمال‌گرایی ناسازگار و اضطراب امتحان حمایت کرد (Mosavi et al., 2014) مطالعات هویت و همکاران (۱۹۹۱) نشان داد افراد با کمال‌گرایی منفی و ناسازگار تمایل به ارزیابی‌های سختگیرانه از خود و دیگران دارند و اغلب از راهبردهای مقابله‌ای ناکارآمد مانند اجتناب استفاده می‌کنند (Fazel et al., 2016; Hewitt & Flett, 1991). وینر (۲۰۱۲) عنوان مینماید که برخی متغیرها، مانند حمایت اجتماعی ادراک‌شده و مقابله اجتنابی، می‌توانند در رابطه بین کمال‌گرایی و نگرانی‌های ناشی از ارزیابی نقش میانجی ایفا کنند علاوه بر این، کمال‌گرایی نگرانی‌های ارزیابی نیز با اضطراب امتحان همبستگی مثبت دارد و این ارتباط از طریق مقابله اجتنابی به عنوان بخشی از تعریف نگرانی‌های عملکردی میانجی‌گری می‌شود که با پژوهش حاضر همسو می‌باشد (Weiner & Carton, 2012). یافته‌های دیگر این پژوهش نشان داده است که دو گروه ورزشکاران نوجوان دختر و پسر در بعد خودکنترلی و خودمدیریتی با هم تفاوت معنی‌داری دارند ($p < 0.05$). براساس میانگین نمرات به دست آمده می‌توان گفت، میانگین بعد خودکنترلی و خودمدیریتی، در گروه ورزشکاران پسر بالاتر از ورزشکاران دختر به دست آمده است. که با یافته‌های تحقیق تترینگ و همکاران (2020) نشان داد که نوجوانان دختر در گروه سنی ۱۳ تا ۱۶ سال، در مقایسه با همسالان پسر خود، از سطح توجه بالاتر و توانایی خودکنترلی و خودپایشی بیشتری برخوردار بودند غیر همسو بود. براساس نتایج به دست آمده میانگین سایر ابعاد در دو گروه دختران و پسران غیر معنی‌دار بوده است ($p > 0.05$). جنسیت به عنوان یک متغیر تفکیک‌کننده در ادبیات روان‌شناسی ورزشی ظهور کرده است، چرا که تفاوت‌های معناداری در سطوح مهارت‌های روان‌شناختی ورزشی مردان و زنان شرکت‌کننده در ورزش گزارش شده است و ورزشکاران را در سطوح رقابتی یکسان یا متفاوت از نظر مهارت‌های روان‌شناختی ورزشی متمایز می‌کند (Gallucci, 2013; Katsikas et al., 2009). مطالعات انجام‌شده در رشته‌های ورزشی مختلف مانند هاکی، بسکتبال، والیبال، اسکیت سرعت و شنا نشان داده‌اند که ورزشکاران زن سطوح تمرکز بالاتری نسبت به مردان دارند، در حالی که مردان در مؤلفه‌های اعتماد به نفس، کنترل اضطراب و هیجان از هم‌تایان زن خود پیشی گرفته (Grossbard et al., 2009; Katsikas et al., 2009) که با این پژوهش هم سو می

1 Experiential Avoidance

باشد. در مقابل، مطالعه کوگر و همکاران (۲۰۱۹) تفاوت معناداری در مهارت‌های روان‌شناختی ورزشی بین ۲۰۴ پسر و دختر آفریقای جنوبی نیافت (Kruger et al., 2019) که در تعارض با یافته‌های این مطالعه می‌باشد. شواهد نشان می‌دهد، ورزشکاران زن تمایل بیشتری به استفاده از راهبردهای مقابله‌ای متمرکز بر هیجان دارند، بیشتر هدف‌گرا هستند و بر اهداف شخصی تمرکز می‌کنند. از سوی دیگر، مردان تمایل بیشتری به استفاده از راهبردهای مقابله‌ای متمرکز بر مسئله دارند، بیشتر نتیجه‌گرا هستند که بر مقایسه‌های بین‌فردی و رقابت‌طلبی تأکید می‌کنند (Gallucci, 2013; Katsikas et al., 2009). که این یافته‌ها با نتایج مطالعه پیش رو که در خرده‌مقیاس مقابله فعال تفاوت معنی‌داری بر اساس جنسیت مشاهده نکرد هم‌راستا نمی‌باشد. مطالعاتی نیز نشان داده است که دختران در سنین ۱۲-۹ سال نمرات تنظیم هیجان بالاتری نسبت به پسران داشتند، اما این نمرات در دوره ۱۶-۱۳ سال کاهش یافت. این الگو آسیب‌پذیری هیجانی و شیوع فزاینده مشکلات اضطراب-افسردگی دختران در اوایل نوجوانی (۱۶-۱۳ سال) را برجسته می‌سازد که با این پژوهش که جمعیت دختران ۱۳ تا ۹ سال را مورد بررسی قرار داد هم‌راستا نمی‌باشد (Orgilés et al., 2012). چاپلین و آلدائو (۲۰۱۳) در یک متاآنالیز اشاره کرده‌اند، عواملی مانند سن، یافت زمینه‌ای و نوع تکلیف، تفاوت‌های جنسیتی در تنظیم هیجان را تعدیل می‌کنند. این یافته‌ها مؤید آن است که تفاوت‌های جنسیتی در بیان هیجان‌ات لزوماً ویژگی‌های ثابت و ذاتی نیستند، بلکه محصول تعاملات پویا با محیط و ویژگی‌های فردی (مانند سن) می‌باشند (Chaplin & Aldao, 2013). به عقیده گروس (۲۰۱۵) هیجان‌ات بخش جدایی‌ناپذیر از عملکرد انسانی محسوب می‌شوند که نقش اساسی در سازگاری فرد با محیط ایفا می‌کنند این هیجان‌ات اطلاعات ارزشمندی درباره وضعیت درونی فرد و محیط پیرامون ارائه داده و زمینه را برای اقدامات مناسب فراهم می‌سازند. با این وجود، در موقعیت‌هایی که پاسخ هیجانی شدید نیاز به تعدیل دارد، توانایی به کارگیری فرآیندهای تنظیم هیجانی ضروری می‌باشد. وی تنظیم هیجان را به عنوان "کلیه فرآیندهایی که افراد از طریق آنها بر هیجان‌ات خود، زمان تجربه و نحوه ابراز آنها تأثیر می‌گذارند" تعریف می‌کند (Gross, 2015). برای مواجهه با رقابت‌های سطح ملی یا بین‌المللی، فرآیند تمرینات فشرده جسمی و ذهنی ضروری است. با این حال، این فشار تمرینی بالا می‌تواند منجر به افزایش استرس در ورزشکاران نخبه شود. حجم سنگین تمرینات و انتظارات عملکردی، تهدیدی بالقوه برای سلامت روانی آن‌ها محسوب می‌شود و علاوه بر این، اوج رقابت‌پذیری ورزشکاران نخبه معمولاً با دوره حساس سنی آن‌ها همپوشانی دارد که این امر خطر اختلالات روانی را افزایش می‌دهد (Prasetyo et al., 2022). مطالعات متعددی به بررسی تفاوت‌های جنسیتی در تنظیم و ابراز هیجان پرداخته‌اند. ابراز هیجان مهارتی است مرتبط با تنظیم هیجان که به توانایی انتقال هیجان‌ات از طریق تظاهرات کلامی یا رفتاری اشاره دارد (Savage et al., 2016). مکانیسم‌های تنظیم هیجان شامل سه فرآیند اصلی می‌شوند: تنظیم ورودی، ارزیابی مجدد و تنظیم خروجی که شامل راهبردهای مورد استفاده برای تنظیم پاسخ‌های هیجانی می‌باشد (Schulz & Lazarus, 2012). نظریه‌های مختلفی به تبیین تفاوت‌های جنسیتی در تنظیم هیجان پرداخته‌اند. نظریه‌های زیستی بر تفاوت‌های ذاتی ژنتیکی و تغییرات هورمونی در طول رشد تأکید دارند (Zahn-Waxler et al., 2008). در مقابل، نظریه‌های رشد اجتماعی که بر یادگیری رفتارهای متناسب با نقش جنسیتی از طریق تجربه و مشاهده محیط تمرکز می‌کنند (Bigler, 2002). نظریه‌های ساختگرایی اجتماعی نیز به تعامل پیچیده بین عوامل زیستی و اجتماعی در شکل‌گیری این تفاوت‌ها اشاره دارند (Deaux & Major, 1987). یک فراتحلیل انجام شده نیز وجود تفاوت‌های جنسیتی معنادار، هرچند کوچک، در مدیریت هیجان‌ات را تأیید می‌کند. بر اساس این پژوهش، دختران به طور معناداری هیجان‌ات مثبت و همچنین هیجان‌ات منفی درونی‌ساز (مانند اضطراب و افسردگی) را بیشتر ابراز می‌کنند. این یافته‌ها اهمیت توجه به عوامل زیستی-اجتماعی را در درک تفاوت‌های جنسیتی در تنظیم هیجان برجسته می‌سازد. به عبارتی دختران هیجان‌ات منفی درونی‌ساز مانند غم و اضطراب را بیشتر ابراز می‌کنند، در حالی که پسران تمایل بیشتری به بروز هیجان‌ات برون‌ساز مانند خشم دارند. عوامل تعدیل‌کننده این تفاوت‌های جنسیتی شامل سن، زمینه بین‌فردی و نوع تکلیفی است که در آن مشاهده می‌شوند (Chaplin & Aldao, 2013). این یافته‌ها نشان می‌دهد که تفاوت‌های جنسیتی در ابراز هیجان‌ات ممکن است ویژگی‌های ثابت و تغییرناپذیر نباشند، بلکه تحت تأثیر تعاملات پیچیده با محیط قرار می‌گیرند. بافت محیطی پرورش و رشد کودک امکان تعدیل انعطاف‌پذیر هیجان‌ات را فراهم می‌آورد که این خود یک عامل محافظتی در برابر رشد آسیب‌شناسی روانی محسوب می‌شود (Sanchis-Sanchis et al., 2020) در مورد استفاده از راهبردهای خاص تنظیم هیجان، پژوهش‌ها نشان می‌دهند دختران بیشتر از راهبردهای سازگارانه مانند ارزیابی مجدد یا مقابله فعال استفاده می‌کنند (چاپلین و آلدائو، ۲۰۱۳) که با یافته‌های ما در عدم تفاوت در خرده‌مقیاس مقابله فعال همسو نمی‌باشد. براین اساس تنظیم هیجان سازگارانه و ناسازگارانه باشد این بستگی به تفاوت‌های فردی، نوع هیجان، شدت آن و زمینه بروز هیجان دارد که با یافته‌های این پژوهش هم‌راستا می‌باشد. مشکلات در تنظیم هیجان بنای بسیاری از اختلالات روانی و مشکلات سلامت بوده با توجه به نرخ بالای شیوع اختلالات اضطرابی در کودکان و نوجوانان (بین ۱۵ تا ۲۰ درصد) توجه به تنظیم هیجان در مطالعات این دوره سنی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (Sanchis-Sanchis et al., 2020; Sanchis et al., 2020).

پیشنهادهای کاربردی پژوهش

پیشنهاد می‌گردد تأثیرات مثبت و منفی و دوگانه مهارت‌های روان‌شناختی در پایش و توسعه و پرورش مهارت‌های روان‌رفتاری مؤثر در محیط‌های پرورش استعدادها و ورزشی با رویکردی ترکیبی شامل مشاهدات منظم رفتاری، ارزیابی‌های تخصصی مربیان و مصاحبه‌های ساختاریافته با خانواده‌ها تحت نظارت روانشناس ورزشی انجام پذیرد.

نتیجه‌گیری

بهبودسازی مسیر توسعه استعداد در ورزشکاران مستلزم پرورش زودهنگام ویژگی‌های روانشناختی است. مداخلات روانشناختی در سنین پایین (مراحل پیش از بلوغ) منجر به: تسهیل فرایندهای پرورش مهارت‌های روان‌رفتاری، ارتقای ظرفیت‌های انطباق‌پذیری روانی در مواجهه با فشارهای رقابتی و بهینه‌سازی عملکرد در سطوح عالی ورزشی می‌گردد. این پژوهش با هدف تحلیل توصیفی-جمعیت‌شناختی ویژگی‌های روانشناختی تعیین‌کننده در پرورش استعدادها و ورزشی (۹-۱۳ سال) انجام پذیرفت. یافته‌ها نشان می‌دهد شاخص‌های روانشناختی توسعه ورزشی (PCDEs) طراحی شده در محیط‌های پرورش استعداد ورزشی در ایران قابل بکارگیری جهت توصیف این مهارت‌ها بر اساس ویژگی‌های جمعیت‌شناختی می‌باشد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

- اخذ رضایت آگاهانه از مشارکت‌کنندگان.
- محرمانه نگه داشتن نام و اطلاعات شخصی افراد
- صداقت، امانت و رعایت حقوق مولفین در استفاده از منابع

حامی مالی

هزینه‌های مطالعه حاضر از سوی نویسنده مقاله تامین شد.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسنده مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

1. Alonso, J., Liu, Z., Evans-Lacko, S., Sadikova, E., Sampson, N., Chatterji, S., Abdulmalik, J., Aguilar-Gaxiola, S., Al-Hamzawi, A., & Andrade, L. H. (2018). Treatment gap for anxiety disorders is global: Results of the World Mental Health Surveys in 21 countries. *Depression and anxiety*, 35(3), 195-208.
2. Barquín, R. R., Maldonado, A. P., & Gutiérrez-García, C. (2019). Psychological characteristics of developing excellence in mixed martial arts athletes. *Revista De Artes Marciales Asiaticas*, 14, 37-39.
3. Bigler, R. S. (2002). *The developmental course of gender differentiation*. Blackwell.
4. Byrd, M. M. (2011). *Perfectionism Hurts: Examining the relationship between perfectionism, anger, anxiety, and sport aggression* [Miami University].
5. Chaplin, T. M., & Aldao, A. (2013). Gender differences in emotion expression in children: a meta-analytic review. *Psychological bulletin*, 139(4), 735.
6. Collins, D., & MacNamara, A. (2022). *Talent development: a practitioner and parents guide*. Routledge.
7. Collins, D. J., & Macnamara, A. (2017). Making champs and super-champs—current views, contradictions, and future directions. *Frontiers in psychology*, 8, 823.
8. Correia, M., & Rosado, A. (2019). Anxiety in Athletes: Gender and Type of Sport Differences. *International Journal of Psychological Research*, 12(1), 9.
9. Crowell, D., & Madigan, D. J. (2022). Perfectionistic concerns cognitions predict burnout in college athletes: a three-month longitudinal study. *International journal of sport and exercise psychology*, 20(2), 532-550.
10. Deaux, K., & Major, B. (1987). Putting gender into context: An interactive model of gender-related behavior. *Psychological review*, 94(3), 369.
11. Dessauvage, J. (2018). *Playing the game: An exploration of the lived experience of Australian Elite Level Athletes, with a focus on Their Mental Health and Wellbeing* [Thesis]. Curtin University. Research Direct database].
12. Dohme, L.-C., Piggott, D., Backhouse, S., & Morgan, G. (2019). Psychological skills and characteristics facilitative of youth athletes' development: A systematic review. *The Sport Psychologist*, 33(4), 261-275.

13. Dongoran, M. F., Setyawati, H., Kristiyanto, A., Raharjo, H. P., & Setiawan, C. (2025). Understanding significant experiences of adolescent athletes' participation in competitive sports life: a systematic review. *Frontiers in Sports and Active Living*, 7, 1515200.
14. Drew, K., Morris, R., Tod, D., & Eubank, M. (2019). A meta-study of qualitative research on the junior-to-senior transition in sport. *Psychology of sport and exercise*, 45, 101556.
15. Edition, F. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders. *Am Psychiatric Assoc*, 21(21), 591-643.
16. Elder, K. A. (2023). *An exploration of an Elite Scottish Football Academy experience: The role of psychological and environmental characteristics in facilitating success* [Edinburgh Napier University].
17. Fazel, J., Avazpour, S., & Alizadeh, H. (2016). The Relationship of Positive and Negative Perfectionism with Competitive State Anxiety in Non-Professional Soccer Players. *Journal of Sports and Motor Development and Learning*, 8(3), 435-449.
18. Gagné, F. (2004). Transforming gifts into talents: The DMGT as a developmental theory. *High ability studies*, 15(2), 119-147.
19. Gallo, G. (2022). Do race results in youth competitions predict futu. *ijspp*, 2021, 0297.
20. Gallucci, N. T. (2013). *Sport psychology: Performance enhancement, performance inhibition, individuals, and teams*. Psychology press.
21. Görgülü, R., Çetin, H., Şenel, E., Oruç, H., & Engin, M. B. (2024). Çocuklarda Yetkinliği Geliştirmenin Psikolojik Özellikleri Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Sportmetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 22(3), 143-155.
22. Grabowska, A. (2017). Sex on the brain: are gender-dependent structural and functional differences associated with behavior? *Journal of neuroscience research*, 95(1-2), 200-212.
23. Gross, J. J. (2015). Handbook of emotion regulation. In.
24. Grossbard, J. R., Smith, R. E., Smoll, F. L., & Cumming, S. P. (2009). Competitive anxiety in young athletes: Differentiating somatic anxiety, worry, and concentration disruption. *Anxiety, Stress, & Coping*, 22(2), 153-166.
25. Henriksen, K., Stambulova, N., & Roessler, K. K. (2010). Holistic approach to athletic talent development environments: A successful sailing milieu. *Psychology of sport and exercise*, 11(3), 212-222.
26. Hewitt, P. L., & Flett, G. L. (1991). Dimensions of perfectionism in unipolar depression. *Journal of abnormal psychology*, 100(1), 98.
27. Hill, A., MacNamara, Á., & Collins, D. (2019). Development and initial validation of the Psychological Characteristics of Developing Excellence Questionnaire version 2 (PCDEQ2). *European journal of sport science*, 19(4), 517-528.
28. Hugh-Jones, S., Beckett, S., Tumelty, E., & Mallikarjun, P. (2021). Indicated prevention interventions for anxiety in children and adolescents: a review and meta-analysis of school-based programs. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 30(6), 849-860.
29. Jalilvand, M. A., Roshan, R., Esmailinasab, M., & Hemaytalab, R. (2018). Compare flow state experience (peak performance) in elite and non-elite Iranian athletic. *Journal of Psychology*.
30. Katsikas, C., Argeitaki, P., & Smirniotou, A. (2009). Performance strategies of greek track and field athletes: Gender and level differences. *Biology of exercise*, 5(1).
31. Kinugasa, T., & Gulbin, J. P. (2021). Pathway development experiences of talented Japanese athletes. *Journal of Expertise*, 4(3), 294-314.
32. Knight, C. J., Harwood, C., & Gould, D. (2018). *Sport psychology for young athletes*. Routledge New York, NY.
33. Kós, L. D. E. (2020). Relação entre características psicológicas e diferentes níveis competitivos, gêneros e experiência esportiva no Surf profissional.
34. Kruger, A., Du Plessis, E. S., Potgieter, J. C., & Monyeki, A. (2019). Gender comparisons of sport psychological skills profile of adolescent sport participants. *South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation*, 41(3), 31-38.
35. Laureys, F., Collins, D., Deconinck, F. J., & Lenoir, M. (2021). Exploring the use of the Psychological Characteristics of Developing Excellence (PCDEs) in younger age groups: First steps in the validation process of the PCDE Questionnaire for Children (PCDEQ-C). *PLoS one*, 16(11), e0259396.
36. Laureys, F., Collins, D., Deconinck, F. J., & Lenoir, M. (2024). Executive functions and psycho-behavioural skills in artistic gymnasts: age, developmental stage and sex-related differences. *International journal of sport and exercise psychology*, 22(4), 1048-1069.
37. Laureys, F., Collins, D., Deconinck, F. J., Vansteenkiste, P., & Lenoir, M. (2023). A one-year follow-up of the cognitive and psycho-behavioural skills in artistic gymnastics. *Psychology of sport and exercise*, 66, 102375.
38. Laureys, F., Deconinck, F. J., Lenoir, M., & Collins, D. (2023). Teamwork makes the dream work: Testing for shared perceptions on psycho-behavioural skills between athletes, coaches and parents. *Psychology of sport and exercise*, 68, 102473.

39. MacNamara, Á., & Collins, D. (2015). Second chances: investigating athletes' experiences of talent transfer. *PloS one*, 10(11), e0143592.
40. Martindale, R., Li, C., Andronikos, G., Jafari, M., & Badami, R. (2023). The associations between talent development environments and psychological skills in Iranian youth athletes: a variable and person-centered approach. *International Sport Coaching Journal*, 10(2), 154-162.
41. Mosavi, S., Ahmadi, V., Nasrollahi, A., Piriabi, S., Solaimani, K., & Mahmoodi, T. (2014). The relationship between maladaptive perfectionism and test anxiety: the mediating role of avoidant coping. *Sci J Ilam Univ Med Sci*, 22(1), 102-110.
42. Munroe-Chandler, K. J., Hall, C. R., Fishburne, G. J., & Strachan, L. (2007). Where, when, and why young athletes use imagery: An examination of developmental differences. *Research quarterly for exercise and sport*, 78(2), 103-116.
43. Naghavi, N., Akbari, M., & Moradi, A. (2017). The structural model of perfectionism based on cognitive, behavioral and emotional transdiagnostic constructs.
44. Orgilés, M., Méndez, X., Espada, J. P., Carballo, J. L., & Piqueras, J. A. (2012). Síntomas de trastornos de ansiedad en niños y adolescentes: Diferencias en función de la edad y el sexo en una muestra comunitaria. *Revista de psiquiatría y salud mental*, 5(2), 115-120.
45. Parker, J. K., & Lovell, G. P. (2012). Age differences in the vividness of youth sport performers' imagery ability. *Journal of Imagery Research in Sport and Physical Activity*, 7(1).
46. Passer, M. W. (1983). Fear of failure, fear of evaluation, perceived competence, and self-esteem in competitive-trait-anxious children. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 5(2), 172-188.
47. Pion, J., Lenoir, M., Vandorpe, B., & Segers, V. (2015). Talent in female gymnastics: a survival analysis based upon performance characteristics. *International journal of sports medicine*, 94(11), 935-940.
48. Prasetyo, R., Bayu, W. I., & Darisman, E. K. (2022). Psychological characteristics of athletes in regional training center. *Journal Sport Area*, 7(2), 310-319.
49. Rezasoltani, N. (2016). Modeling the Effect of Athletic Identity on Sport Orientation in Athletes Participating in 11th Sport Olympiad of Male Students in Iran. *Sport Management Journal*, 8(4), 511-525.
50. Sanchis-Sanchis, A., Grau, M. D., Moliner, A.-R., & Morales-Murillo, C. P. (2020). Effects of age and gender in emotion regulation of children and adolescents. *Frontiers in psychology*, 11, 946.
51. Santanello, A. W., & Gardner, F. L. (2007). The role of experiential avoidance in the relationship between maladaptive perfectionism and worry. *Cognitive therapy and research*, 31, 319-332.
52. Savage, J., Collins, D., & Cruickshank, A. (2022). Perspective, control, and confidence: perceived outcomes of using psycho-behavioural skills in the developmental trauma experience. *International journal of sport and exercise psychology*, 20(2), 377-396.
53. Savage, R. A., Becker, S. I., & Lipp, O. V. (2016). Visual search for emotional expressions: Effect of stimulus set on anger and happiness superiority. *Cognition and Emotion*, 30(4), 713-730.
54. Schulz, M. S., & Lazarus, R. S. (2012). Regulating emotion in adolescence: A cognitive-mediational conceptualization.
55. Shiripour, C., Shams, A., & Molanorzi, K. (2024). Develop a Model of Perfectionism for Abnormal Personality Traits. *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*, 11(3), 137-160.
56. Taylor, J., & Collins, D. (2020). The highs and the lows—exploring the nature of optimally impactful development experiences on the talent pathway. *The Sport Psychologist*, 34(4), 319-328.
57. Taylor, J., & Collins, D. (2021). Getting in the way: Investigating barriers to optimizing talent development experience. *Journal of Expertise*, 4(3), 315-332.
58. Tian, X., & Dai, B. (2020). Developing a Computerized Adaptive Test to Assess Stress in Chinese College Students [Original Research]. *Frontiers in psychology*, 11. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00007>
59. Weiner, B. A., & Carton, J. S. (2012). Avoidant coping: A mediator of maladaptive perfectionism and test anxiety. *Personality and Individual Differences*, 52(5), 632-636.
60. Williams, G. (2023). *The influence of developmental experiences on the talent pathway in sport* [Dublin City University].
61. Zahn-Waxler, C., Shirtcliff, E. A., & Marceau, K. (2008). Disorders of childhood and adolescence: Gender and psychopathology. *Annu. Rev. Clin. Psychol.*, 4(1), 275-303.